Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Советэйнай 1921 оной октябриин 21-hэ гарана | № 236 (16159) | 1982 оной октябриин 14, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

ЗАЛУУ ГВАРДЕЕЦҮҮДТЭ, «ЗАЛУУ ГВАРДИИН» ГЕРОЙНУУДАЙ ТҮРЭЛХИДТЭ, ВОРОШИЛОВГРАДСКА ОБЛАСТИИН КРАСНОДОН ХОТЫН АЖАЛШАДТА

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Танай гүнзэгы удхатай бэшэгые зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэн уншабаб.

Байгуулагдаhаар 40 жылэйнь ойн эдэ үдэрнүүдтэ тэмдэглэгдэжэ байhан «Залуу гварди» хадаа совет хүн бүхэндэ социалис Эсэгэ орондомнай халдан ороhон дайсадтай тэмсэлдэ совет арадай, коммунистнууд болон комсомолшуудай, манай гайхамшагта залуушуулай нугаршагүй эрэлхэг зоригой, тэдэнэй хэлбэришэгүй үсэд шанга байлгын, агууехэ Ленинэй хэрэгтэ, Октябриин хэрэгтэ хизааргүй үнэн сэхэ байлгын hүлдэ тэмдэг болоно.

Залуу гвардеецүүд-геройнуудай толотомо ажабайдал болон тэмсэл Ленинэй хэлэhэн сэсэн мэргэн үгэнүүдэй үнэн зүб байhые бата найдамтайгаар гэршэлнэ: «Өөhэдынгөө, Совет засагые — ажалшадай засагые сахин хамгаалжа байhанаа хүдэлмэришэд болон тарялшадай гол тулэб ойлгожо, мэдэржэ ба хаража байhан тиимэ арадые хэзээдэшье илажа шадахагүйл...»

Залуу гвардеецүүдэй, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда манай арадта илалта олгоhон олон мянган геройнуудай ажабайдалай ба тэмсэлэй жэшээ дээрэ хүбүүд, басагадые хүмүүжүүлхэдээ, таанад, ехэ, патриотическа хэрэг бэелүүлжэ байна гээшэт. Тэдэнэй асари ехэ дайшалхы ажал хэрэгүүд, тэдэнэй хэтэдээ мүнхэ баатаршалга Эхэ ороной алдар солын аша туhада, коммунизмын илан мандахын аша туhада совет хүнүүдые шэнэ амжалтануудта зоригжуулдаг байгаа, мүнөөшье зоригжуулна. «Залуу гвардиин» шэн габыя, манай партиин, совет арадай, Ленинскэ комсомолой баатаршалгата ёно заншалнууд ажал дээрэ, коммунис байгуулалтада хододоо арьбадхагдажа байг лэ!

Газар дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахин хамгаалха, бэхижүүлхэ тухай таанадай hанаагаа зобожо байhантнай зүрхэ сэдьхэлдэмни дүтэ, ойлгосотой байна. Фашизмтай тэмсэлдэ алуулhан олон миллион хүнүүд тухай, мүнөө үеын империалис эзэрхэг түримхэйшүүл болон тэдэнние тухирагшадай шуhата муухай гэмтэ ябуулганууд hаа хохидогшод тухай үйдхар гашуудал, баатарай үхэлөөр 'унагшадай урда, мүнөөнэй ба ерээдүйн үетэнэй урда уялгатай байлга эб найрамдалай агууехэ хэрэгэй түлөө улам бүри эсэшэ - сусашагүйгөөр тэмсэхыемнай бидэнние уялгална. Энэнэй тула манай парти, Совет гүрэн шухала хэрэгтэй бүхы юумэ хэнэ, саашадаашье хэхэ байна.

Таанадта, зол жаргал, элүүр энхэ ба ажана hайхан байдал, ажалдаа амжалтануудые туйлахыетнай үнэн зүрхэнhөө хүсэнэб.

Л. БРЕЖНЕВ.

ЗАЛУУ ГВАРДЕЕЦҮҮДЭЙ БААТАРШАЛГА МҮНХЭ

КРАСНОДОН (Ворошиловградска область). Октябриин 12. Эдир геройнуудай—залуу гвардеецүүдэй баатаршалга Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай баатар габьята түүхэ бэшэгтэ залиршагүй хуудаhан боложо оронхой. Партийно-комсомолой подполиин байгуулагдаhан 40 жылэй ойдо ба гүрэнэй «Залуу гварди» музейдэ Арадуудай Хани барисаанай орден барюулгада зорюулагдаhан баярай суглаан Краснодондо болобо. Ажалшадые патриотическа ба интернациональна ёноор хүмүүжүүлхэ талаар үрэ түгэс хүдэлмэриин түлөө тус музей энэ үндэр шагналда хүртөө юм.

Залуу гвардеецүүдтэ, «Залуу гвардиин» геройнуудай түрэлхидтэ, хотын ажалшадта нүхэр Л. И. Брежневэй эльгээhэн бэшэгые суглараг-шад нэрьемэ альга ташалгаар уггаа. Суглаан дээрэ үгэ хэлэhэн КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украиныг Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь В. В. Щербицкий тэрэниие соносон уншаа.

«Залуу гвардиин» геройнуудай социалис Эхэ ороондоо, партиин ба арадай хэрэгтэ хизааргүй үнэн сэхэ байhаниинь совет залуушуулай шэнэ туйлалтануудта үльгэр жэшээ болоно гээд тэрэ тэмдэглээ.

Hүүлдэнь В. В. Щербицкий «Залуу гварди» музейе Арадуудай Хани барисаанай орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указые соносон уншаад, суглараг-шадай альга ташалга доро музейн тугта шагнал зүүлгээ.

«Залуу гвардиин» түүхэдэ ба ёно заншалнуудта тон ехэ анхарал хандуулдаг байhанайнь түлөө, Эхэ оронойнгоо экономическа болон ороноо хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлхэ, газар, дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахин хамгаалха ба бэхижүүлхэ талаар ябуулдаг асари ехэ хүдэлмэриин түлөө КПСС-эй ЦК-да, Совет правительствада, нүхэр Л. И. Брежневтэ суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргөө, гүнзэгы талархалаа мэдүүлээ.

(ТАСС).

МОСКВА БУСАЖА ЕРЭБЭ

ДЮССЕЛЬДОРФ. (ТАСС). Совет худалдаа наймаанай-промышленна выставкын Дюссельдорфдо үнэргэгдэhэнтэй дашарамдуулан, Хойто Рейн-Вестфали газарай премьер-министр И. Раугай үряалаар эндэ ерэед байhан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев Москвагаа бусахаяа мордобо. И. Рау, тус газарай правительствын бусад гэшүүд, олониитын түлөөлэгшэд, мүн СССР-hээ ФРГ-дэ байдаг элшэн сайд В. С. Семенов аэропорт дээрэ тэрэниие, тэрээнтэй хамта ябаhан хүнүүдые үдэшөө.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй соёлой министр П. Н. Демичев болон бусад тусхай тушаалтад Москвада М. С. Соломенцевые уггаhан байна.

(ТАСС).

СССР-hээ МОРДОБО

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй үряалаар богони болзороор амархаяа Советскэ Союзда ерэед байhан КПВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СРВ-гэй Түрүүлэгшэ Чыонг Тинь Гавана ошохоёо октябриин 12-то Киевhээ мордобо. Хани ёноной албанай хэрэгээр Кубын Республикада ошохо СРВ-гэй партийно-түрэнэй делегациие тэрэ толгойлно.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украиныг Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Щербицкий болон бусад тусхай тушаалтад хүндэтэ айлшанаа аэродром дээрэ үдэшэбэ.

(ТАСС).

АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ hУНГАЛТЫЕ УГТУУЛАН

УУЛЗАЛГА

ПЕТРОПАВЛОВКА. Районой түбэй эгээн томо «Колос» гэжэ кинотеатрай байшан соо колхоз, совхозуудhаа, промышленна предприятинуудhаа ерэhэн hунгагшад олоороо суглараба.

hунгагшад Сэлэнгын hунгуулиин 362-дохи округhоо СССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидат, Сэлэнгын совхозой hү hаалинай фермын бригадир, Социалис Ажалай Герой **Надежда Лазаревна Тадвашкинатай** уулзахаяа ерэhэн байба. Тус суглаае арадай депутадуудай Зэдын районно Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. В. Муруев нээбэ.

СССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюур—Зинаида Николаевна Назарова Н. Л. Тадвашкинагай ажабайдал ба ажал ябуулга тухай суглараг-шадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөөд, hунгалтын болохо үдэр—байгша оной октябриин 24-дэ СССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадай түлөө нэгэ хүн шэнгеэр дуугаа үгэхыень уряалба.

Удаань Петропавловкын дунда hүргуулиин багша Е. Ф. Янькова, мехлесхозой комсорг Люба Попова, Борьёогой совхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой, Гүрэнэй шангай лауреат Г. Л. Рабдаев, «Межколхозстройн» ПМК-гай крановщик Е. С. Шестакова, Оёорой совхозой hаалишан Н. А. Саликова гэгшэд үгэ хэлэжэ, СССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидат Н. Л. Тадвашкинагай түлөө, совет социалис демократиин түлөө дуугаа үгэхөөр бэлэмди гэжэ мэдүүлбэ.

Суглараг-шадаар халуунаар угтагдажа, СССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидат Н. Л. Тадвашкина үгэ хэлээ. Тэрэ СССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар дэбжүүлhэнэйнь түлөө гүнзэгы баяр баясхалан хүргөө, этигэл найдабарииетнай харюулхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, бэлиг шадабаряа зорюулхаб гэжэ найдуулба.

Д. АЮШЕЕВ.

ХУРЯАЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИИЕ — *комплексно аргаар*

ТЭМСЭЛ ҮРГЭЛЖЭЛhӨӨР

Репортаж

Хэжэнгын совхозой 1-дэхи отделениин таряа хуряалга дээрэ хоёр комплекс ажаллана. Хара-Булаг гэжэ газарта 115 гектар газарай таряа хадаад, Шархайн бууцаа 274 гектарта hаяхан ороод ябаhан А. С. Доржиевэй хүтэлбэрилдэг комплексые хүржэ ябахадаа, таряан малай соо, hаргама улаан гүтэй табан комбайн, хэрэгтэй машина холоhоо обёорободо.

— Эдэмнай үдын хоол идэжэ байна гээшэ ха,— гэжэ ажахын партийна комитедэй секретарь В. Р. Адвокатов хэлэжэ, тэдээн туй хөөрэhөөр ябатарнь, туйлажа ерэбэбди.

— Хүбүүд, сайнууд байна! Таанадтай инхэдээ хэдыдээ ушэ ерэшоо гээшэбта? Үсэндэр ябаhан газартатнай ажалшадай, иишэ ерээ гэбэл, ушэй, ургаса хэр хэбэртэйбэ? — гээд, харюу хүлеэн сүбүдые ээлжээгээр харасаба.

— Гектарай дунда зэрлэгэр 12—13 центнер гараха гэ,— гэжэ үгэ дуу үсөөнтэй инзатай бригадир А. Доржиев харюусаба.

Эдэнэрэй хөөрэлдэхые шагнажа байhаар, зарим комбайнуудайнь урда табан хүшүүнтэй мүшэдые харажархёод, нэгэдэрнь hонирхобоб. Хаана тэрэмнай таряа хуряалгын эхилхэhээ хойшо сохигдоhон мянган центнер бүхэнтэй тэмдэг байhан байба. Ивана Самбатовичай комбайн дээрэ зураатай дүрбэн голые харамсаараа, энэнэйнхий эзэн дүрбэ мянга гектар-центнер орооhо сохёод ябана гэжэ гансата ойлгохо хүнүүдэй бологдоно. Тэрэ нүхэр Доржиев 50 центнер хүргөөд байна hэн. Тэрэ суггаа ажалжэ ябаhан нүхэдтөө хүндэр жэшээ харуулна. Хүндэрнышье хоол дээрээ hуудаг hуубагүй, тургэхэн ажалаад, ажалдаа гарахаяа гуталзэрбэ. Энэнэшье ойлгосотой. Нарата үдэр бүхэнhөө байха наруули сэлмэг часайшье үнэтэйе комплексын гэшүүн бүхэн мэдэрнэ.

— Хүбүүд, пушкаревойхид таанадые хүсэхэеэл ябана ха. Эдэ үдэрнүүдтэ Доржиевые хүсэхэ хүсэлтэйб гэжэ Александр Павлович өөрөө хэлэжэ байна hэн,—гэжэ парторг В. Р. Адвокатов хэлэжэрхибэ. Өөhэд өөhэдынгөө транспорт тээшэ тэгүүлжэ ябаhан хүбүүд ойро зуура зуг татан:

— Hэ! Пушкарьда ехы хүсэгдэхэбди даа. Миин hуужа үгэхэеэ байнагүйби, — гэжэ байжа хүбүүд ябууд хороо гаргана.

Мүрысөөнэй манлайда ябаhан хүнүүд hуурияа алдахагүй, хүсэгдэхэгүй гэжэ хүдэлхэ болоно бшүү. Хараhаар байтарнай СКД-6 маркын табан hайхан комбайн нэгэ жэгдээр абяа гаража, hубарилдан таряан далай руу тамаршаба.

— Эндэ хоротойхоноор лэ, шунан хүдэлдэг хубүүд олон байна. Пушкарев, хай хүсэжэ бирахагүй ха даа,— гэжэ харгымни хани дуугарба. — Аюшын туhалагша Жамбал Генинов, аха дүү Баир, Цэрэн Базаровуд, партийна бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ Ц. Ц. Дамбаев, жолоошод Аюур Занаев, Семен Яковлев гэхэ мэтэшолэн бүлта гайтай шангашуул суглараа байна даа, — гэжэ нэмэбэ.

Энэ үедэ машинамнай Хэжэнгэ голые хүндэлэн гараад, хойшоо hунаhан харгыгаар дарана. Районой түбэй хойнохи хотогор соо А. П. Пушкаревой комплекс хүдэлжэ байба. Нэгэ комбайнайнь дээрэ улаан тугхан намилзана. Хараhаар байтарнай, тэдэ ойртон ерэбэ. Тогоошон басаган Надежда Базарсадуева гурбан бак хоолтой ерэнхэй, халуугаар эдюулээ hаа гэжэ, hанаагаа зобонхой зотсоно. Хүлеэгдэшүүлынь журамтай — хүрөөд лэ ерэбэ. Хүнүүдэй эдеэлэлгэн соогуур hамбаашалжа, механизаторнуудтай дуугаралсанабди.

— Хэн нэгые нимэ тиимэ гэжэ онсо тэмдэглэhэнэй хэрэггүй. Хуул ороллоно, hайн хүдэлнэ. Үргуулhанаа алдахагүйн түлөө бүгэдөөрөө шармайн ажаллана гээшэбди, — гэжэ урдахидуулай «пушкарь» гэжэ хорогүйгөөр юрэ нэрлэhэн Пушкарев ябаhаар лэ олоной дуулаhаар байтар шангаар тэмдэглэбэ.

— Үү, нүхэдүүд. мүнөөдэр даргымнай түрэhэн удэр лэ! — гэжэ ямар яhатан хаб даа гэжэ тухайлжа ядажа байhан хүмни уhан бүрядаар хашхарбал. Габтылках Садыков «Кировец-700» трактораар Хэжэнгын урда бэсдэ байдаг тоогой хорёо соо орооhо зөөдэг. 3500 центнер зөөhэн тухайгаа дүрсана. Тезд тэрэ эндүүрээгүй. Тинхэдэ үнэхөөрөө А. П. Пушкаревой түрэhэн удэр байгаа.

Ажахын парткомой секретарь табан минутын суглаа соносхожо, хүдэлмэришэнөө 56 наhа гүйсэhэнтэйнь амаршалба. Удаань тэдэнэй хэжэ байhан ажал, саашанхи зорилго дээрэнь тогтоод, хоёрдохи мүшэхэниие Пушкаревой комбайнда шэрдэн гаргаба.

Нэгэдэхи классай комбайнер, механизатораар 25 жэл хүдэлжэ ябаhан Дондок Гыпыловичай Осоровтой танилсабаб. Тэрэмнай гурбан комбайнерые hургаhан хүн байба. Мүнөө хамта хүдэлжэ ябаhан Александр Манзаровынь дүрбэдэхинь юм ха. Хойто жэл тэрэнь комбайн өөрөө жолоодохо. Тинхэдээ магад хүмүүжүүлэгшэhээ үлүүшье hайн комбайнер болохо аалам, хэн мэдэбэ. Харин мүнөөдөө залуу хубүүн маттаалтай ябана.

— Доржневтанаа хүсэхэ гээшэ гүт? Хэр аабта?..—гэжэ асуухада:

— Эдэ удэрнүүдта заатагүй хүсэхэбди, — гэжэ охэл найдамтайгаар харюусаад hэн. Теэд ажахын алишье комплексдо ажалдаа бүхы сэдьхэлээ зорюулжа ороллогшод олон байба.

Тингэбэшье эдэнэр хамтадаа дүн хамта 38 мянган центнер таряа хуряаха, тэрэнэйнгээ 5 мянган центнерыень гүрэндэ худалдаха, 15 мянгыень үрэhэ хүрэнгэдэ орхихо, бусадыень малай тэжээлдэ үгэхэ зорилготой юм. Уялгынгаа ёноор тэдэнэр гектарай дунда зэргээр 10 центнер хуряаха байгаа. Харин мүнөө 9-дэ хүрэнэ. Уялгаяа бэелүүлхын түлөө тэдэнэр бултадаа нэгэ хүн шэнги эбтэйгээр хүдэлнэ, ажалай үндэр бүтээсэ түйлана. Жэшээлхэдэ, А. С. Доржиев үдэрэйнгөө даабариие ходо хоёр дахинаар бэелүүлжэ, сезонойнгоо нормые дүүргэнхэй ябаа. Иигэжэл хүдэлхын ашаар Хэжэнгын совхозоорхин таряа хуряалгаяа амжалтатай ябуулжа байгаа hэн.

В. ТОКТОХОЕВА,
манай корр.

ЭМХИ ГУРИМТАЙ, УРАГШАТАЙ

Наратай сэлмэг тэрэ удэр Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой нэгэдэхи отделениин силосэй ургамалнуудай таригдаhан поли дээрэ комбайнуудай hубарин дабшахань холоhоо харагдана. Эндэ дүтэлэн ерэхэдэмнай, дүршэлтэй комбайнер Владимир Санжанов түрүүтэй гурбан комбайн hубаринхай, үндэрөөр ургаhан горох, обёосой холисо сабшажа хэршээд, автомашинын кузов соо ута соргоороо адхажа байба. Тэжээл бэлэдхэдэг энэ звенодо комбайнhаа гадна нэгэ К-700 түхэлэй трактор, ашаанай найман автомашина даалгаданхай. Звеное хүтэлбэрилдэг дүршэлтэй механизатор Василий Юсупович Баяновтай хөөрэлдэhөөр байтарнай, гүбэгэй саанаhаа аха дүү Нимацырен, Доржо Халзановуудай жолоододог комбайнууд гаража ерэбэ.

Силосэй ургамалнуудые хуряажа захалhанhаа хойшо булта эмхитэй гуримтайгаар ажаллажа, даабаряа жэншэдгүй дүүргэнэ. Звеногой трактористнууд, комбайнернуудhаа гадна хэршэгдэhэн ногоон эшэ набша зөөдэг автомашинын жолоошод Прокопий Чебунин, Доржо Санжанов, Гавриил Чебунин гэгшэд эндэ магтаалтай. Тэжээл бэлэдхэдэг звенодо даалгагдаhан машина, техникын эбдэрбэл, Василий Юсупович тэрэ дороо заhабарилдаг гуримтай. Тобшолбол, эдэнэй бүхы ажал урид тодорхойлогдонхой, тусгаар зохёогдоhон графигай ёноор ябуулагдана.

Хуряалгынгаа хүдэлмэриие эмхитэй hайнаар ябуулжа, машина, техникээ бүтээсэтэйгээр хүдэлгэжэ шадаhандаа тус звено эхинhээ эршэмтэйгээр ажаллана. Тусхайлбал, дүрсагдагша коллектив түрүүшын гурбан дүнгөөр hэтэ эрхимлэжэ, социалис мүрысөөнэй гуримаар бүхыдөө 3 мянган түхэригэй мүнгэн шанда хүртөөд байнхай. Иигээд ерэхэдээ эдэнэр дүн хамта 3500 тонно шэмэ шанартай силос траншей соо дараад байна. Тэжээл бэлэдхэгшэд бүхыдөө 4000 тонно силос дарахаар абаhан социалис уялгаяа hаяын үдэрнүүдтэ сүм дүүргэхээр эрмэлзэнхэй ажаллана.

Ц. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тэжээл бэлэдхэдэг звеногой түрүү механизаторнууд (зүүн гарhаа). Владимир Санжанов, аха дүү Нимацырен, Доржо Халзановууд.

Авторай фото.

ХАНИ ЁhОНОЙ АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР ЕРЭБЭ

Саг зуурын сэрэгэй захиргаанай Советэй (ВВАС) ба Эфиопиин Ажалшадай партиие эмхидхэхэ комиссиин (КОПТЭ) Түрүүлэгшэ Менгисту Хайле Мариам КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй уряалаар хани ёноной албанай хэрэгээр октябриин 12-то Москва ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. У. Черненко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй соёлой министр П. Н. Демичев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев болон бусад тусхай тушаалтад аэродром дээрэ тэрэниие уггаа.

(ТАСС).

СОВЕТ-ЭФИОПИИН ХЭЛСЭЭНДЭ ГАР ТАБИЛГА

Советскэ Союзай Коммунис партиин ба Эфиопиин Ажалшадай партиие эмхидхэхэ комиссиин хоорондохи харилсаа холбоон тухай хэлсээндэ октябриин 12-то Кремлиин Ехэ ордон соо гар табигдаба.

КПСС-эй түлөө—КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев;

КОПТЭ-гэй түлөө — Саг зуурын сэрэгэй захиргаанай Советэй (ВВАС) ба Эфиопиин ажалшадай партиие эмхидхэхэ комиссиин (КОПТЭ) түрүүлэгшэ Менгисту Хайле Мариам хэлсээндэ гараа табяа.

Совет талаhаа — нүхэдүүд А. А. Громыко, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэнэрэй орлогшонор, СССР-эй Верховно Советэй палатануудай түрүүлэгшэнэр, СССР-эй министрнүүд, СССР-эй Гүрэнэй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр ба бусад тусхай тушаалтад;

Эфиопиин талаhаа — ВВАС-ай саг үргэлжын комитедэй гэшүүн, КОПТЭ-гэй гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүн Аддис Тедла, КОПТЭ-гэй ЦК-гай гэшүүд Тесфайе Вольде Селассие, Алему Абебе, Фасика Сиделиль, Сейюм Мекконен, Несибу Тайе, Менгисту Гемече болон бусад тусхай тушаалтад документдэ гар табиха үедэ байлсаба.

Совет-эфиопиин хани барисаан, харилсаа холбоон дээдэ хэмжээндэ байна гэжэ Л. И. Брежнев болон Менгисту Хайле Мариам тэмдэглэбэ. Хоёр ороной хоорондохи харилсаа холбоон улам гүнзэгы, олон янзын болоно, хоёр талын хэлсээнүүд бодото дээрээ залан шууд бэелүүлэгдэнэ. Социалис Эфиопиин мүнөөдэрэй болон ерээдүйн байдалда шинидхэхы удха шанартай национальна экономикые хүргөөхэ талаар Эфиопиин хүтэлбэрилэгшэдэй хүсэлэл ороллогнуудые совет тала ойлгодог юм.

Эфиопиие дэмжэдэг ба интернационалис ёноной бүхы талын туhаламжа үзүүлдэг байhанайнь түлөө Менгисту Хайле Мариам Эфиопиин арадай үмэнэhөө СССР-эй правительствада, совет арадта гүнзэгы талархалаа мэдүүлбэ.

Совет-эфиопиин бүхы талын харилсаае хүргөөхэ талаар КПСС-эй болон КОПТЭ-гэй хоорондохи улам бэхижэжэ байгаа холбоон шухала үүргэ дүүргэдэг. Эфиопиин Ажалшадай партиие эмхидхэхэ талаар хэгдэжэ байhан болото алхамууд тухай Менгисту Хайле Мариам мэдээсээ.

Уласхоорондын асуудалнуудые хаража үзэхэ үедэ мүнөөнэй тон шухала асуудалнуудаар Советскэ Союзай болон социалис Эфиопиин hанал бодолой адли байhаниинь батадхагдаа.

США-гай болон тэрэнэй союзнигуудай эзэрхэг түримхэй ябуулганууд, политика бэелүүлгэдэ хүсэ болон хашалта баалалта будуулигээр хэрэглэхэ хараа шугамынь дэлхэй дээрэхи байдалые даалгагдаhан машина, техникын эбдэрбэл, Василий Юсупович тэрэ дороо заhабарилдаг гуримтай. Тобшолбол, эдэнэй бүхы ажал урид тодорхойлогдонхой, тусгаар зохёогдоhон графигай ёноор ябуулагдана.

Хуряалгынгаа хүдэлмэриие эмхитэй hайнаар ябуулжа, машина, техникээ бүтээсэтэйгээр хүдэлгэжэ шадаhандаа тус звено эхинhээ эршэмтэйгээр ажаллана. Тусхайлбал, дүрсагдагша коллектив түрүүшын гурбан дүнгөөр hэтэ эрхимлэжэ, социалис мүрысөөнэй гуримаар бүхыдөө 3 мянган түхэригэй мүнгэн шанда хүртөөд байнхай. Иигээд ерэхэдээ эдэнэр дүн хамта 3500 тонно шэмэ шанартай силос траншей соо дараад байна. Тэжээл бэлэдхэгшэд бүхыдөө 4000 тонно силос дарахаар абаhан социалис уялгаяа hаяын үдэрнүүдтэ сүм дүүргэхээр эрмэлзэнхэй ажаллана.

Ц. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тэжээл бэлэдхэдэг звеногой түрүү механизаторнууд (зүүн гарhаа). Владимир Санжанов, аха дүү Нимацырен, Доржо Халзановууд.

Авторай фото.

КРЕМЛЬ СОО ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД БОЛОБО

Совет-эфиопиин хөөрэлдөөнүүд октябриин 12-то Кремль соо болобо.

Совет талаhаа — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Оборонын министр Д. Ф. Устинов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. У. Черненко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо И. В. Архипов;

Эфиопиин талаhаа — совиалис Эфиопиин Саг зуурын сэрэгэй захиргаанай Советэй (ВВАС) ба Эфиопиин Ажалшадай партиие эмхидхэхэ комиссиин (КОПТЭ) Түрүүлэгшэ Менгисту Хайле Мариам, ВВАС-ай ЦК-гай болон КОПТЭ-гэй гүйсэдкомой гэшүүн, КОПТЭ-гэй ЦК-гай уласхоорондын харилцаагые даагша Берхану Байе, ВВАС-ай ПК-гай болон КОПТЭ-гэй гүйсэдкомой гэшүүн, Хүгжэлтын ба түбэй үйлдэлгэгын нинтэ-национальна революционно кампаниие дэмжэгэхэ дээдэ советэй түрүүлэгшын орлогшо Аддис Тедла, КОПТЭ-гэй ЦК-гай гэшүүн, нинтын болон гүрэнэй аюулгүйе сахиха министр Тесфайе Вольде Селассие хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаа.

Хани барисаанай болон үгэээ ойлголсолгын оршон байдалда үнэгэрhэн хөөрэлдөөнүүдтэ hанал бодолоо халан абалсалгын ашатай туhатай ябуулгаараа сэдьхэлээ хаажа байhанаа мэдүүлбэд. Энэнь хоёр ороной аша туhада хабаатай үйлэ хэрэгүүдые мэдэжэ байха арга олгоно, хамтын хараа бодол зохёоходо тааламжатай байна.

КПСС-эй XXVI съездын баталhан ороной Экономическа болон социальна хүргэлтын үргэн ехэ программые Советскэ Союзай ажалшадай ямараар дүүргэжэ байhан тухай, уласхоорондын шухала асуудалнуудые шинидхэлгэдэ КПСС-эй болон Совет правительствын бүтэмжэтэйгөөр хандадаг тухай Л. И. Брежнев мэдээсэбэ. Советскэ Союз эб найрамдалай политика бэелүүлнэ, харин сэрэгэй талаар хэжэ байhан юумэниинь ороноо хамгаалха зорилготой юм гэжэ Л. И. Брежнев онсолон тэмдэглэhэн байна.

Эфиопидо революционно хубилалтануудые бэелүүлхэ талаар ВВАС-ай болон КОПТЭ-гэй хүдэлмэри тухай, Эфиопиин арадай амгалан байдал ба ажалые хангаха ороной национальна бэеэ дааhан байдалые, газар дайдынь бүрин бүтэн байгые хангаха талаар гадаадын политикада шинидхэдэг зорилгонууд тухайдаа Менгисту Хайле Мариам хөөрэжэ үгөө.

Советскэ Союз, Эфиопиин Саг зуурын сэрэгэй захиргаанай Советэй, Эфиопиин Ажалшадай партиие эмхидхэхэ комиссиин хоорондохи харилсаа холбоон тухай хэлсээндэ октябриин 12-то Кремлиин Ехэ ордон соо гар табигдаба.

КПСС-эй түлөө—КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев;

КОПТЭ-гэй түлөө — Саг зуурын сэрэгэй захиргаанай Советэй (ВВАС) ба Эфиопиин Ажалшадай партиие эмхидхэхэ комиссиин (КОПТЭ) Түрүүлэгшэ Менгисту Хайле Мариам эрэмэнэhөө СССР-эй правительствада, совет арадта гүнзэгы талархалаа мэдүүлбэ.

Совет-эфиопиин бүхы талын харилсаае хүргөөхэ талаар КПСС-эй болон КОПТЭ-гэй хоорондохи улам бэхижэжэ байгаа холбоон шухала үүргэ дүүргэдэг. Эфиопиин Ажалшадай партиие эмхидхэхэ талаар хэгдэжэ байhан болото алхамууд тухай Менгисту Хайле Мариам мэдээсээ.

Уласхоорондын асуудалнуудые хаража үзэхэ үедэ мүнөөнэй тон шухала асуудалнуудаар Советскэ Союзай болон социалис Эфиопиин hанал бодолой адли байhаниинь батадхагдаа.

США-гай болон тэрэнэй союзнигуудай эзэрхэг түримхэй ябуулганууд, политика бэелүүлгэдэ хүсэ болон хашалта баалалта будуулигээр хэрэглэхэ хараа шугамынь дэлхэй дээрэхи байдалые даалгагдаhан машина, техникын эбдэрбэл, Василий Юсупович тэрэ дороо заhабарилдаг гуримтай. Тобшолбол, эдэнэй бүхы ажал урид тодорхойлогдонхой, тусгаар зохёогдоhон графигай ёноор ябуулагдана.

Хуряалгынгаа хүдэлмэриие эмхитэй hайнаар ябуулжа, машина, техникээ бүтээсэтэйгээр хүдэлгэжэ шадаhандаа тус звено эхинhээ эршэмтэйгээр ажаллана. Тусхайлбал, дүрсагдагша коллектив түрүүшын гурбан дүнгөөр hэтэ эрхимлэжэ, социалис мүрысөөнэй гуримаар бүхыдөө 3 мянган түхэригэй мүнгэн шанда хүртөөд байнхай. Иигээд ерэхэдээ эдэнэр дүн хамта 3500 тонно шэмэ шанартай силос траншей соо дараад байна. Тэжээл бэлэдхэгшэд бүхыдөө 4000 тонно силос дарахаар абаhан социалис уялгаяа hаяын үдэрнүүдтэ сүм дүүргэхээр эрмэлзэнхэй ажаллана.

Ц. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тэжээл бэлэдхэдэг звеногой түрүү механизаторнууд (зүүн гарhаа). Владимир Санжанов, аха дүү Нимацырен, Доржо Халзановууд.

Авторай фото.

Хани барисаанай болон үгэээ ойлголсолгын оршон байдалда үнэгэрhэн хөөрэлдөөнүүдтэ hанал бодолоо халан абалсалгын ашатай туhатай ябуулгаараа сэдьхэлээ хаажа байhанаа мэдүүлбэд. Энэнь хоёр ороной аша туhада хабаатай үйлэ хэрэгүүдые мэдэжэ байха арга олгоно, хамтын хараа бодол зохёоходо тааламжатай байна.

КПСС-эй XXVI съездын баталhан ороной Экономическа болон социальна хүргэлтын үргэн ехэ программые Советскэ Союзай ажалшадай ямараар дүүргэжэ байhан тухай, уласхоорондын шухала асуудалнуудые шинидхэлгэдэ КПСС-эй болон Совет правительствын бүтэмжэтэйгөөр хандадаг тухай Л. И. Брежнев мэдээсэбэ. Советскэ Союз эб найрамдалай политика бэелүүлнэ, харин сэрэгэй талаар хэжэ байhан юумэниинь ороноо хамгаалха зорилготой юм гэжэ Л. И. Брежнев онсолон тэмдэглэhэн байна.

Эфиопидо революционно хубилалтануудые бэелүүлхэ талаар ВВАС-ай болон КОПТЭ-гэй хүдэлмэри тухай, Эфиопиин арадай амгалан байдал ба ажалые хангаха ороной национальна бэеэ дааhан байдалые, газар дайдынь бүрин бүтэн байгые хангаха талаар гадаадын политикада шинидхэдэг зорилгонууд тухайдаа Менгисту Хайле Мариам хөөрэжэ үгөө.

Совет-эфиопиин хани барисаан, харилсаа холбоон дээдэ хэмжээндэ байна гэжэ Л. И. Брежнев болон Менгисту Хайле Мариам тэмдэглэбэ

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: тоосоон ба һунгалта

ЖЭШЭЭ ХАРУУЛХА

Захиргаанай газартахи партийна организациин ажал ябуулга хадаа ажахынгаа бусад партийна эхин организациудай хүдэлмэридэ жэшээ болохо ёһотой. Нимэл эрилтэтэйгээр «Эрдэм» совхозой партийна эхин организаци хүдэлмэрээ ябуулха зэргэтэй бшуу. Эндэ хүдэлдэг коммунистнууд ажахынгаа «жолоо» барижа ябадаг тула отделенинүүдые залан хүтэлбэрилхэ үилгатайшье. Тиихэтэй хамта ажалша коллективүүдэй нитын ажабайдалай асуудалнуудые хараанаа халташье алдаха ёһогүй байһаниинь элитэ.

Тоосооте элидхэл, коммунистнуудай суглаан дээрэ хэлэһэн үгэнүүдые шагнаад байхадаа, партийна энэ эхин организациин хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө халан абамаар, бусадта һургаал болоомоор юумэнүүд бии гэжэ тэмдэглэмээр. Партийно-эмхидхэлэй, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хангалтатайгаар ябуулагдана. Олонхи коммунистнууд өөһэдөө эдэбхитэй, түрүү ябаха үүргээ ханалгатайгаар дүүргэжэ ябадаг хүнүүд.

Энэ парторганизациин бүридэлдэ КПСС-эй 28 гэшүүд, гэшүүндэ хоёр кандидат ородог юм. Арбаниинь совхозой хүтэлбэрилэгшэд, ахамад мэргэжэлтэд. Энэ организацида табан хүдэлмэришэд, хоёр малшад, долоон шоферууд бии. Инхэлээрээ элдэб янзын мэргэжэлтэд болоно. Бултанай ажал хэрэг, нитын ажал ябуулга тухай тогтоходоо, партбюрогой секретарь Г. М. Михайлова олонхидонь һайн сэгнэлтэ үгэнэн байна.

Коммунистнуудай дунда ажалай ветерануд олон. Тэдэнэр залуу үетэнние ажалда абьяастайгаар, нитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байхаар хүмүүжүүлхэ асуудалда анхаралаа өгөөр хандуулдаг юм. Эндэхи гурбан пенсионер коммунистнуудай өөрынгөө организацин байдалай түлөө һанаата боложо, шадаха зэргээрээ туһа хүргэхэ гэжэ оролдодогые ехэ һайшаалтай.

Социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон автомашиныһ жолоошод-коммунистнууд М. С. Варфоломеев, С. А. Прохоров, И. А. Парфенов, А. К. Иванов ходо түрүү зэргэдэ ябадаг. Тэдэнэр ашаа зөөхэ даабарияа 120—130 процент дүүргэдэг солотой. Совхозой авто-ажахые коммунист Т. Д. Дамбиев олон жэлдэ хүтэлбэрилнэ. Тэрэ эбтэй эетэй, ажалша бэрхэ коллектив байгуулжа шадаа, Хүдэлмэришэд И. М. Киреев, Н. В. Дульский гэгшэд ходо магтаалда хүртэжэ, жэшээ харуулдаг коммунистнууд юм.

Гэхэ зуура тус парторганизациин, илангаяа партбюрогой хүдэлмэридэ дутагдалнуудай олон бии байһаниинь тобойн элирнэ. Зэргэдээ залуу хүнүүдые абажа бэхижүүлхэ арга боломжо яһала бии. Зүгөөр залуу үетэнэй, комсомолшуудай дунда мүрдэй хүдэлмэри ябуулгданагүй. Тоосооте үедэ партийна суглаан дээрэ, партбюрогой заседани дээрэ комсомолой хүдэлмэри тухай нэгэшье асуудал зүбшэн хэлсэгдээгүй байшоо. Үнгэрхэдөө, коммунистнуудай, түбхын түрүүндэ парторгын комсомолой суглаанда байлсадаггүйнь гайхалтай.

Даанан хэрагтээ эрилтэгүйгөөр хандадаг, журам һулатай коммунистнууд үшөө дайралдана. М. П. Брылев, В. Г. Трофимов, В. И. Яньков гэгшэд түрүү зэргэдэ ябаха, жэшээ харуулха уялгаяа дүүргэнэгүй, дунда һүргуулиин эрдэмтэй хүүнүүд байһан мүртөө суггаа хүдэлдэг нухэдэйнгөө дунда политическэ ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй.

Тоосооте үедэ партийна хамтын 11 суглаан үнгэргэгдэһэн байна. Тэндэ ажахын, партийна организациин ажабайдалда хабаатай шухала шүхала асуудалнууд зүбшэгдэһэн, олонхи коммунистнууд тэдээндэ эдэбхитэйгээр хабаадаһаншье байна. Тиигэбэшье парти доторой энэ шухала хүдэлмэридэ дутагдалнууд бии. Партийна, олонхи суглаан зарлагдаһан болзор соогоо эхилдэггүй. Суглаанай болохоёо байһые мэдэжэ байгаад, зарим коммунистнууд командировкодо ябашаха гү, али хайшаашьеб һураггүйгөөр ошохо журамгүй үшар гаргадаг байна.

КПСС-эй гэшүүд М. П. Брылев, В. И. Яньков гэгшэдэй журам муутай байһые, хазагай ябадал гаргаһые мэдэжэ байгаад, партбюро зохихо хэмжээ абаагүй байшоо. Энэ хадаа коммунистнуудай партийна журам эбдэлгэтэй эбсэшэһэн ябадал болоно бшуу. Тоосооте һунгалтын суглаанай нимэ тобшолол хэһэниинь зүб гэжэ тэмдэглэмээр.

Совхозой экономикые бэхижүүлхэдэ коммунист бүхэн хубитаяа оруулха, ямар нэгэн аргаар нүлөөлхы үүргэ дүүргэхэ гэжэ оролдохо уялгатай. Энэ асуудалда онсо анхаралта хандуулха эрилтэ табигдаба.

Үйлэдбэриин асуудал тухай тогтоходоо, элидхэлшэ, мүн үгэ хэлэһэн коммунистнууд зарим хонишоднай харюусалгагүйгөөр хүдэлнэ, түл олоор гарзалуулна гэжэ шүүмжэлхы ажаглалта хэһэн байна. Тэрэзнһээл боложо, мяхан, нооһон багаар абтана бшуу.

Ажалдаа, ажабайдалдаа, гэр бүлэдөө жэшээтэ һайнаар хандаха гэсэшэ коммунист бүхэнэй түрүүшын зэлжээндэ бэелүүлхэ уялга мүн. Энэ уялгын яагаад бэелүүлэгдэхэ ёһотой байһые тодорхойлһон зүйлнүүдтэй тогтоол абтаа.

М. ЦЫРЕНОВ.
Мухар-Шэбэрэй район.

Улаан-Удэ городой телефонно станцида Виктор Сангаевич Ананин (зураг дээрэ) ахалагша электромеханигаар хүдэлдэг юм. Тэрэ гурбан жэлэй урда Улаан-Удын хэлхеэ холбооной электротехникум дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр эндэ хүдэлхөөр зууршалагдаһан байгаа. Тезд үнгэрһэн сагай туршада Виктор эрхим мэргэжэлтэ байхаһаа гадна ажалдаа орол досотой бэрхэ хүн гэжэ суурхадаг болонхой. Виктор Ананин — КПСС-эй гэшүүндэ кандидат. Тэрэ нитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Тиимэ хадань хамта хүдэлдэг нухэдынь тэрээнние цеховой комитедэй гэшүүнээр һунгаһан байха. Виктор Ананин мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ гэһэн нэрэ зэргэтэй.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Буряадтахи Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат орон дотор вольфрам болон молибден үйлэдбэрилдэг томо томо предприятиннуудай нэгэн юм. Һалбари соогоо түрүүшүүлэй нэгэн. Комбинат жэгдэ һайнаар хүдэлдэг юм. Коллектив хэдэ дахин хүндэтэ шагналнуудта хүртэһэн, социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ эрхимлэһэн байха юм.

Предприятиннгаа урда табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхэдэнь ажалшадай экономическа һуралсал ба хүмүүжүүлгые тодо гүримтайгаар эмхидхэлгэ сохэтэ туһална. Энэ темээр комбинадай директор Михаил Иннокентьевич Семеновто үгэ үгтэнэ. Горно инженер эрдэмтэй. Бодото ажалай ехэ һүргуули гаранхай юм. Газар доро хүдэлдэг, мүн ахалагша горно мастераар, цехэй начальниграар, шахтын ахамад инженерээр, Шэтын областьдо Дараһанай рудоуправленийн үйлэдбэриин-техническэ таһагай ахалагша диспетчерээр хүдэлһэн Байна. 1965 оноо хойшо Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта ажаллана.

КОЛЛЕКТИВ ДОТОРОЙ ЭКОНОМИЧЕСКА ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭ

Манай коллектив дотор «Ажалшадай экономическа һуралсал болон хүмүүжүүлгэ саашадань һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые ехэ анхаралтайгаар үгтаһан юм. Энэ документ дотор табигдаһан асуудалнуудай шухала удха шанартай байһан ушар ажалшадай экономическа эрдэм мэдэсэ үргэдхэхэ болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шухала асуудалнуудта шэнээр хандаха эрилтэ табина бшуу. Тогтоол дотор онсолон тэмдэглэһэнэй ёһоор, экономическа һуралсал хадаа мүнөө үеын экономическа бодол бүридүүлхэ, социалис һүбэлгэн ябуулга болон бүтэмжэтэй эмхидхэлгэдэ һураха хэрэгтэ, үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ ажалшадые үргэнөөр хабаадуулгада, гурим журам бэхижүүлгэдэ, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхын түлөө нинтэ добтолго үргэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр туһалха ёһотой гэсэшэ.

Экономическа һуралсалай байгуулалта хадаа бодото хэрэгтэй бүри дутын холбоотой байхаар, ажабайдалай эдэбхитэй харааа бодолтойгоор һуралсалда анхаралаа хандуулдагбди. Һүргуулинуудые бүридүүлгэ, пропагандистнуудай һуралсал, кабинетдүүдые түхеэрэлгэ, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд болон һуралсалай бусад зүйлнүүдые хүдалдажа абалга — эдэ бүхы асуудалнууд тухай эндэ хэлэгдэнэ. Тиигэжэ яараха тэбдэхэ, бэлэдхэлэй хүдэлмэри һүүлшын үдэр болотор удаарууллха ушарнууд үзэгдэхөө болинхой. Жэшээлхэдэ, ааяр июль һарада экономическа һуралсалай талаар соведэй заседани дээрэ һүргуулинуудые саг соонь, һайн шанартайгаар бэелүүлхэ, пропагандистнуудые шэлэн олохо, һуралсалай бааза бэлдэхэ хэмжээ ябуулганууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, баталагдаа бэлэй. Тэдээн доторһүргуулинуудые хэрэгтэй документнүүдээр, һуралсалай болон методическа литератураар, предприятиин экономическа ажал ябуулга харуулһан диаграммануудаар саг соонь хангаха хэмжээн харааалгадаһан байгаа.

Экономическа һуралсалай хүдэлмэриин эмхидхэл һайжарагшадаа хүмүүжүүлхээр, үйлэдбэриин, научно-техническэ арга боломжые, материальна болон ажалай нөөсэнүүдые улам бүри ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ ябаделда хүдэлмэришэн ба мэргэжэлтэ бүхэнэй үүргэ дээшэлүүлхээр зохёон табигданхай юм.

Экономическа һуралсалай баталагдаһан гуримтай зохилдуулан, бидэ коммунис ажалай болон тодорхой экономикын һүргуулинуудай тоо баталаа һэмди. Мүн ажахын хүтэлбэрилхы кадрнуудай экономическа семинар хүдэлхэ юм. Пропагандистнууд, бэлдэгдэнхэй, баталагданхай. «Экономическа газетэдэ» тунхаглагдаһан һуралсалай программымн үндэһөөр хэшээлнүүд эхилхэ юм.

Дүй дүршэл юундэ һурганаб

Экономическа һуралсалай шэнэ жэлые һайнаар эхилхын тула нёдондо жэлэй һайн үрэ дүнгүүдыешье, мүн дутуу дунданнуудыешье харааааа абаха шухала. Тиимэһээ манай коллектив доторой экономическа һуралсал болон хүмүүжүүлгэ эмхидхэлгын дүй дүршэл дээрэ тогтохо һанаатайб.

Бидэ һуралсалай шэнэ жэлэй бэлэдхэлдэ, ехэ анхаралтай хандуулдагбди. Һүргуулинуудые бүридүүлгэ, пропагандистнуудай һуралсал, кабинетдүүдые түхеэрэлгэ, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд болон һуралсалай бусад зүйлнүүдые хүдалдажа абалга — эдэ бүхы асуудалнууд тухай эндэ хэлэгдэнэ. Тиигэжэ яараха тэбдэхэ, бэлэдхэлэй хүдэлмэри һүүлшын үдэр болотор удаарууллха ушарнууд үзэгдэхөө болинхой. Жэшээлхэдэ, ааяр июль һарада экономическа һуралсалай талаар соведэй заседани дээрэ һүргуулинуудые саг соонь, һайн шанартайгаар бэелүүлхэ, пропагандистнуудые шэлэн олохо, һуралсалай бааза бэлдэхэ хэмжээ ябуулганууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, баталагдаа бэлэй. Тэдээн доторһүргуулинуудые хэрэгтэй документнүүдээр, һуралсалай болон методическа литератураар, предприятиин экономическа ажал ябуулга харуулһан диаграммануудаар саг соонь хангаха хэмжээн харааалгадаһан байгаа.

Экономическа һуралсалай хүдэлмэриин эмхидхэл һайжарагшадаа хүмүүжүүлхээр, үйлэдбэриин, научно-техническэ арга боломжые, материальна болон ажалай нөөсэнүүдые улам бүри ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ ябаделда хүдэлмэришэн ба мэргэжэлтэ бүхэнэй үүргэ дээшэлүүлхээр зохёон табигданхай юм.

Экономическа һуралсалай баталагдаһан гуримтай зохилдуулан, бидэ коммунис ажалай болон тодорхой экономикын һүргуулинуудай тоо баталаа һэмди. Мүн ажахын хүтэлбэрилхы кадрнуудай экономическа семинар хүдэлхэ юм. Пропагандистнууд, бэлдэгдэнхэй, баталагданхай. «Экономическа газетэдэ» тунхаглагдаһан һуралсалай программымн үндэһөөр хэшээлнүүд эхилхэ юм.

Экономическа һуралсалай байгуулалта хадаа бодото хэрэгтэй бүри дутын холбоотой байхаар, ажабайдалай эдэбхитэй харааа бодолтойгоор һуралсалда анхаралаа хандуулдагбди. Һүргуулинуудые бүридүүлгэ, пропагандистнууд болон шагнагшадта дуулгагдаһан байна. Энэ халаанние 1981 оной дүнгөөр «СССР-эй үнгэрэ металлургиин эрхим мастер» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн мастер М. Правитель ударидадаг юм.

Ажалшадай экономическа һуралсал комбинадай партийна болон профсоюзэй комитедүүдэй саг үргэлжэн анхаралда доро байдаг гэсэшэ. Тэдээнэй заседанинуд дээрэ экономическа һуралсалай эллай-методическа кабинет болон пропагандистнуудай хэшээлдээ бэлдэдэг кабинедые нэгэдүүлнэ. Комбинадай цехүүд соо һуралсалай 16 кабинет түхеэрэгдэнхэй юм.

Түгэсхэлэй хэшээлнүүдые бэлдэхэ, үнгэргэхэ шатада экономическа һуралсалай талаар совет онсо анхаралаа табидаг гэсэшэ. Үнгэрһэн жэлдэ энэ ехэ хүдэлмэри аяар январь һарада эхилһэн байнабди. Рефератууд болон практическа даабаринуудай тематика зохёон табигдаа һэн. Түгэсхэлэй хэшээлнүүдые бэлдэхэ ба үнгэргэхэ методико пропагандистын мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ һүргуулида хоёр дахин зүбшэн хэлсэгдээ, комунис ажалай һүргуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд болон пропагандистнуудай хэшээлдэ бэлдэгдэг кабинетые зохёолгоо, мүн комбинадай цехүүд соо һуралсалай 16 кабинет түхеэрэгдэнхэй юм.

Түгэсхэлэй хэшээлнүүдые бэлдэхэ, үнгэргэхэ шатада экономическа һуралсалай талаар совет онсо анхаралаа табидаг гэсэшэ. Үнгэрһэн жэлдэ энэ ехэ хүдэлмэри аяар январь һарада эхилһэн байнабди. Рефератууд болон практическа даабаринуудай тематика зохёон табигдаа һэн. Түгэсхэлэй хэшээлнүүдые бэлдэхэ ба үнгэргэхэ методико пропагандистын мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ һүргуулида хоёр дахин зүбшэн хэлсэгдээ, комунис ажалай һүргуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд болон пропагандистнуудай хэшээлдэ бэлдэгдэг кабинедые нэгэдүүлнэ. Комбинадай цехүүд соо һуралсалай 16 кабинет түхеэрэгдэнхэй юм.

Экономическа һуралсалай эмхидхэлгын, һургашадай дурадхалнуудые бүридхэлдэ абаха, соголохо, мүн комбинадай үйлэдбэриин участогуудта тэдээниие нэбтэрүүлгын конкурс-харалга жэл бүри эмхидхэдэг байнабди. Экономическа һуралсалай байдал болон ашаг үрэ, социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргахада, хараада абтадаг юм.

Экономическа һуралсалай хэшээлнүүдэй дүнгүүд жэл бүри научно-практическа конференцинүүд дээрэ согологдодог. Тэрэнэй гол зорилгонуудай нэгэн гэхэдэ, бүхы хүдэлмэриингөө дүй дүршэл болон үрэ дүнгүүдые сүм бүхы талаһаань шэнжэлэлгэ, ерэхэ һуралсалай жэлэй гол зорилгонуудые пропагандистнуудта тайлбарилга мүн болоно. Эндэл конкурс-харалгын дүнгүүд харагдадаг гэсэшэ.

Хэшээлнүүдые үнгэргэхэдэ һайн эрхэ нүхэсэл байгуулха, пропагандистнуудые эрхим һайнаар бэлдэхэ гэсэшэ экономическа һуралсалай амжалтын үндэнэ һуури болодог ха юм. Эндэшье бага бэшэ юумэн хэгдэнхэй. Һуралсалай-методическа түб эмхидхэгдэһэн байна. Тэрэмнай һуралсалай талаар совет манайда шухала үүргэ дүүргэдэг байна. Тэрэнэй бүридэлдэ гол мэргэжэлтэд, таһагууд болон үйлэдбэриин подразделенинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд ородог юм.

Соведэй гэшүүдтэ түс түс цех болон үйлэдбэриин участок даалгагданхай. Тэдэ энэ тэрэ тодорхой темэ шудалхадань, хэрэгтэй зүбшэл заабари үгэдэг, һуралсалай ябаса саг үргэлжэ шалгадаг, тиигээд дүнгүүдынь һара бүри үнгэргэдэг, зүблөөн дээрэ мэдээсэдэг байха юм.

Соведэй бүридэлдэ иимэ секциннүүд хүдэлдэг юм: эмхидхэлэй хүдэлмэриин, методическа, үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл соголохо ба дэлгэрүүлхэ, харуулан ойлгуулха зүйлнүүд болон тоо, баримтатай материалнуудые суглуулха ба шэмэглэн бэлдэхэ. Тэдэмнай соведэй заседани дээрэ баталагдаһан түсэбүүдэй ёһоор хүдэлмэрээ ябуулдаг байна.

Үнгэрһэн жэлдэ экономическа һургуулинуудай һуралсалай-материальна бааза байгуулха талаар барилгын материалнуудай цехэй соведэй, Г. Филенковой хүтэлбэрилдэг слесарьнүүдэй бригадын, В. Тугариновай хүтэлбэрилдэг БелАЗ-540 автосамосвалнуудай жолоошодой бригадын, электрогазо-гагнууршан Т. Хаматовай дүй дүршэл шэнжэлэн согологдоһон юм. Мүн шанаржуулгын фабрикын технологическа халаанай коммунис ажалай һургуулиин дүй дүршэл согологдожо, бүхы пропагандистнууд болон шагнагшадта дуулгагдаһан байна. Энэ халаанние 1981 оной дүнгөөр «СССР-эй үнгэрэ металлургиин эрхим мастер» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн мастер М. Правитель ударидадаг юм.

Ажалшадай экономическа һуралсал комбинадай партийна болон профсоюзэй комитедүүдэй саг үргэлжэн анхаралда доро байдаг гэсэшэ. Тэдээнэй заседанинуд дээрэ экономическа һуралсалай эллай-методическа кабинет болон пропагандистнуудай хэшээлдээ бэлдэдэг кабинедые нэгэдүүлнэ. Комбинадай цехүүд соо һуралсалай 16 кабинет түхеэрэгдэнхэй юм.

Түгэсхэлэй хэшээлнүүдые бэлдэхэ, үнгэргэхэ шатада экономическа һуралсалай талаар совет онсо анхаралаа табидаг гэсэшэ. Үнгэрһэн жэлдэ съезд дээрэ шэлэгдэгдэ бэлэй. Харин тэрэнэй һүүлээр лэ эдэ үүсхэлнүүд тэрэнэй түсэбүүдтэй тааралдуулагдаха зэргэтэй.

Комбинадта «Шинии социалис уялга» гэһэн темэ шудалалгын дүнгүүд хадаа «Коллективэй үгтамжын түсэб» гэһэн темээр иимэрхүү хэшээлнүүдые үнгэргэхэ хэрэгтэй байһыень харуулаа бшуу. Тэрэниие шудалалгын удха болон онол аргые зохёон табигга хаа-яал хэхэ хэрэг бшэ гэсэшэ. Юуб гэхэдэ, үгтамжын түсэбүүд жэл бүри табигдадаг, тиихэдээ тэрэнэй дүүргэлтэ хадаа үдэр бүриин хэрэг болоно бшуу. Тиимэһээ тэрэнгээр үдэр бүри ажал ябуулга хэрэгтэй байһаниинь эли байха юм.

Минии һанахада, үгтамжын түсэб табилга ажалша коллективүүдэй доодо шатанууда һуралаар табигданхай. Манайшы комбинат энэ талаар баһаа ардуу эндүү гаргаһан байна. Тиигэбэшье бидэ тэрэнэнээ тобшолол хээбди. 1982 оноо эхилжэ, «Коллективэй үгтамжын түсэб» гэһэн темээр хэшээл үгэргэдэг болообди. Тиихэдээ 1983 оной болон түсэбтэ табан жэлэй үлэһэн жэлнүүдэй үгтамжын түсэбүүдые табилгада һайнаар, бодомжотойгоор хандаха хэрэгтэ бүхы коллективүүдые «дороһоо дэхэшэ хүрэтэр» хабаадуулха гэжэ һанаһан байгаабди.

Экономическа һуралсал хадаа ажалшадай зохёохы эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлгэдэ, хүн бүхэниие үйлэдбэриингөө эзэн байхаар хүмүүжүүлгэдэ шухала үүргэ дүүргэдэг байна. Тиимэһээ экономическа хүмүүжүүлгын аша үрэнь ажалша коллективүүдэй ажахын ажал ябуулгын тодорхой дүнгүүд дотор харагдадаг гэсэшэ. Һуралэй жэлнүүдтэ манай комбинат һайн үрэ дүнгүүдые тэйлажа, социалис мүрысөөндэ хэдэ дахин эрхимлэжэ гараһан байна. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохишье жэлдэ коллективнай амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай. 1982 оной найман һарын түсэб продукци хүдалдаагаар 106 процент дүүргэгдэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэх түсэб 2,9 процентээр үлүүлгдэ. Түсэбөөр харааалгадаһаа 1,7 процентээр ехэ вольфрамай концентрат гаргадаг.

Бидэ, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, экономическа һуралсал гээшэмнай экономическа хүмүүжүүлгын нэгэл хүбинь болоно гэжэ ойлгоноодби. Хүниие һургаха гээшэ үшөөл бага. Юуб гэхэдэ, олоһон эрдэм мэдэсэнь бата найдабари болохо, ажабайдалай эдэбхитэй хараа бодолтой болоходонь туһалха эрэгтэй бшуу. Экономическа хүмүүжүүлгэ хадаа ажалай журам бэхижүүлхын түлөө үдэр бүриин тэмсэл ябуулха, өөрынгөө үялга үнэн зүбөөр дүүргэхэ, бэ бэдэдэ туһалалсаа эрилтэ табидаг байна. Эдэ бүгэдэ эрдэм ухаанай агуулга хүсые, коммунис байгуулалтын түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ элсүүлхэ арга олгоно.

Буряадай АССР.

(«Экономическа газетын» 40-дэхи номерһоо).

СССР-эй 60 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ЭРХИМҮҮДЭЙ ТООДО

Тимлюйн цементын заводой хүдэлмэришэд Виктор Рженевые барандаа мэдэхэ юм. Гансашье Виктор Степановичай тус предприятида бусадһаа түрүүшээр ерэһэндэ бэшэ ааб даа. Галдалгын цехтэ тэрэ хүшэр мэргэжэлнүүдые шудалжа эхилээ һэн. Удаань эрьелдэдэг пеэшэнгэй машинистээр хэдэн жэл хүдэлөөд, халаанай мастер болотороо ургаа. Мүн заводой нитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Мүнөө жэлдэ дээдэ гарай мэргэжэлтэн Виктор Степанович Вьстнамай Социалис Республикын цемент гаргадаг үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ туһаламжа үзүүлхээр эльгээгдэнхэй.

Анатолий Рженев ахаһаа жэшээ абажа ябадаг юм. Тэрэ табадахи жэлээ галдалтын цехтэ хүдэлнэ. Эрьелдэдэг пеэшэнгэй машинистын туһалагша ябатараа, мүнөө машинист болонхой. Эрхим һайн ажалайнгаа, мүн нитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнгаа түлөө тэрэ оло дахин шагналда хүртэһэн байна. Жэшээлэн хэлэбэл, Барилгашадай үдэртэ директориин, парткомой болон профсоюзай завкомой зүгһөө Хүндэлэлэй грамотаар, мүнгэн шэнгаар шагнагдаа бэлэй.

—Үндэр амжалтануудые-шье үшөө туйлаадүйб,—гэжэ Анатолий энеэбхилнэ. Тиигээд томоотой болон:—Манай цехтэ жэшээ абамаар зон ахаһаамни гадуур олон юм.

Зүб даа, тэрэнэй үгые зүбшөөнгүй байхын аргагүй. Эрьелдэдэг пеэшэнгэй машинистнууд А. И. Кыштымовтэ, Г. А. Ипатьевада, нүүрһэнэй тээрмын машинист А. В. Ашихмин, дробилкын машинист А. И. Мертвецова болон бусадта ажалай соло үнинэй бэхижэнхэй. Эгээ тиимэһээ Виктор ахань аяар холоһоо эльгээһэн бэшэгүүд соогоо заводойнгоо, цехэйнгээ үйлэ хэрэгүүд тухай, мүн нүхэд тухайгаа һонирхоно ха юм.

Анатолий Степанович туршаа цех соонь «Виктортээл адляар ажалладаг» гэжэ хэлсэдэг Эрьелдэдэг пеэшэнгэй машинистнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ энэ ойн баярай жэлэй туршада тэрэ хэды дахин түрүүлээ һэн.

—Энэ нүхэрнай дээдэ гарай мэргэжэлтэн болохо юм, —гэжэ цехэй начальник, Буряадай АССР-эй габьяата уралан нижэуулагша, коммунист И. С. Бичиханов хөөрэнэ. — Найман һарын дүнгөөр Анатолий Рженев түсэбһөө гадуур 210 тонно цементын клинкер гаргажа шадаа. Тиигэжэ тэрэ СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн баярта зорюулан абаһан уялгаяа 100 тонно эрхим шанартай продукцлар үлүүлэн дүүргэбэ гээшэ.

А. Рженев байгша жэлэй туршада үшөө үндэр дүнгүүдые туйлахын тула шударгы һайнаар хүдэлжэ байна. Иимэ эрмэлзэлтэйгээр бүхы цехэй хүдэлмэришэд хүдэлдэг гээшэ. Ушар иимэһээл цехэй түсэбүүд үлүүлэн дүүргэдэнэ ха юм. 1982 ондо мянган тонно клинкер түсэбһөө гадуур гаргаха гэһэн социалис уялгаяа галдалгын цех мүнөө 1,5 тоннодо хүргөөд байна.

Цемент гаргалга эрхим шанартай клинкерэй баян нөөсөөр хангагданхай гээшэ. СССР-эй 60 жэлэй ойтой дашарамдуулан, заводой абаһан социалис уялганнуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ Анатолий Рженевой болон тэрэнэй нухэдэй оруулһан хубита энэл бэшэ гү?

Тимлюйн заводой хүдэлмэришэд алмагданан түлишэ болон электрын эльшэ хүсэ хэрэглэн, энэ ойн баярай жэлдэ түсэбһөө гадуур 3,5 мянган тонно цемент үйлэдбэрилхэ гэһэн уялга абанхай юм. Энэ үүсхэлыень партиин Кабанскын райкомой бюро һаяхан һайшаан дэмжэбэ.

С. БОГУСЛАВСКИЙ,
«Байкальские огни» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

ЗОРИГ ЕХЭТЭЙ ЭХЭНЭР

САГАЙ ҮШАРАЛ боложо гэхэ юм гү даа, үнэндөө баяр баясхалантай уулзалга тудажа, энэ эхэнэртэй танилсаһан хүмби. Юуб гэхэдэ, нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн бүлэг зон һунгашадтаяа уулзажа, зүрхэ сэдьхэлээ хөөрэнги һуугаа бэлэйбди.

Зүблөөнэй зал соо хүн зон угаа олон, хүл табиха зайгүй гэхээр һэн. Адаглахадамни бултадаа шахуу маниие шэртэн харана, доро дороо гүбэнэлдэн зүгааалалданашье хөбэртэй. Удангүй хойно хойноһоо һубарилдан бодожо, ажабайдал болоод ажал хүдэлмэри тухайгаа тобшо тадыгээр хөөрэлдэнэбди. Тиигэһээр байтарнай, минии урдахана һууһан, шамбай солбон, үндэр томо бэетэй эхэнэрэй ендэр дээрэ гаража ерэхэдэнь, гэнтэ альга ташалган нэрьежэ, хүлгөө шуурэтай болошобо. «Танихабди даа, һайн мэдэнэбди, сагаа дэмы барахаһай улуу» гэһэн абяан эндэ тэндэһээ дуулдаба. Тинхэдэнь лэ, үнөөхи хүмнай ойро зуура абяа шэмээгүй байтараа, гэнтэ мэдээ ороһондол, хэдэн үгэ алдаба:

— Иимэ үндэр этигэл найдабари намда үзүүлһэндэтнай та бүгэдэндэ ехэ баяр хүргэнэб. Танай найдабариие харюулхын тула саашадаашье бүхы хүсөөрсө оролдохоб, бэлиг шадабарияа дуулһан зорюулхаб, — гэбэ. Тиигээд яаралгүйхэн алхалһаар һөөргөө ерэжэ һуушаба. Энэмнай Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын комбинадай солото станочниин нүхэр Кожевникова гээшэ. Валентина Еврасьевна эндэ хүдэлжэ эхилһээр мүнөө жэл тэбхэр хорин жил болобо. Тэрэниие мэдэхэ, танихагүй хүн тус комбинадай хүдэлмэришэдэй дунда үгы шахуу, үбгэн залуугүй булта хүндэлдэг, сэбэр һайхан жаргал хүсэжэ байдаг. Тэдэнэй олонхинь үнинһөө хойшо үнэн зүрхэнһөө нүхэсэдэг, баяр жаргалаа, үйдхар гашуудалаашье хубаалдан ябадаг байна. Тиимэһээ байгша ондо боложо үнгэрһэн һунгалтын үедэ һунгуулиин 108-дахи округтой бүхы һунгашад нэгэ хүн шэнгеэр дуугаа үгэжэ, нүхэр Кожевниковае Улаан-Удын Октябрьска райсоведэй депутадаар һунгаһан юм. Тэрэ гэһээр энэ эхэнэрэй үүргэ ба харюусалгань улам дэшэлжэ, хамаг юумэндэ бүришье ханамжатайгаар, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хандадаг болоһонинь гайхалгүй. Тэд гансал үни удаан саг соо ажаллаһаараа бэшэ, мүн үдэр бүри үндэр бүтээсэ түйлажа, бусадта жэшээ харуулжа ябаһаараа Валентина Еврасьевна олоной дунда мэдэжэ болоһон алдартай.

— Ажал дээрэнь харахада, урматай даа. Шадамар бэрхэ гэшэнь, гайхан тагнамаар, — гэжэ комбинадай партийна комитедэй секретарь Валентин Гордеевич Васильев хөөрөө һэн. — Ажал дээрээ тэрэ эсэһэнээ, наһанайнгаа ошоно ябаһые мартажархидаг гээд һанагшаб. Уран гартай, оньһото станогоо һайн мэдэхэ, ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, нүхэдтоо үльгэр жэшээ харуулжа ябадаг.— Иимэл шэнжэ түхэлтэй мэргэжэлтэ юм даа. Хажуудань һуулаар, нали-боли хүдэлжэ болохогүй, ямаршье гасалан зобоолдо урмаа хухаржа байдаггүй...

Нэрээшье, Валентина Еврасьевна комбинадай дээдэ гарай, уран шадабаритай мэргэжэлтэ гэжэ суурхахаһаа гадна, залуу үетэнэй хүндэтэй багша ба ёһотойл һурган хүмүүжүүлэгшэнь болоно. Залуу хүбүүд, басагадые өөрынгөө орёо мэргэжэлдэ һургаха, тэдэндэ али болохоор туһалха гэжэ һанаа үнөөн болон ябадаг заншалтай. Тэрэнэй һурганһан, «хүл дээрэнь» гаргаһан хүнүүд олон байха.

— Минии мэргэжэл юрын лэ, багахан даа... Харин ажалда дүршэл багатай зон, илангаяа залуушуул, мэргэжэл һайнтай болоһой гэжэ һанагшаб. Тиимэһээ мэдэхэ тэдыгээ зааха гэжэ оролдогшоб, — гээд нүхэр Кожевникова өөрынгөө ажал тухай дарууханаар тайлбарилаа һэн. Теэд, үнэндөө, тиимэшье хүнгэн, жиирэй мэргэжэл бэшэ ха. Нэгэ янзаар, өөдэ уруунь хүдэлгэнгүй модоёо тулхихэ хэрэгтэй. Мүн элшэ галай хүсые тааруулжа ашаглаагүйдэ аргагүй аабза. Ойро зуурашье нэримжээ алдабал, голодоһо гаргажа магадгүй. Хэхэ юумэнэйнгээ хэм хэмжүүрые гүйсэд мэдэжэ, станогоо хүдэлгэхэ шухала. Эдэ бүгэдөөр тоолохо болоо һаа, харюусалга сэхэтэй, хүшэршье мэргэжэл гээд тоолоходо зүйтэй ха. Зүгөөр энэ эхэнэр нигэжэл сэгнэжэ, өөрынгөө ажалда үндэр мэдэрэлтэйгээр хандадаг хэлбэришэгүй гуримтай юм. Тиимэл хадаа саг үргэлжэ һайн шанартай зүйлнүүдые бүтэжэ, шагнал хайрада хүртэжэ, олонитын этигэл найд

ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

Нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ

...ог зуурын сэрэгэй захирагаан Советэй (ВВАС) ба ...тийн Ажалшадай парт...эмхидхэхэ комиссийн (...ГТЭ) Түрүүлэгшэ Менгисту Хайле Мариамай хүндэтэй КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Советэй Президиум, СССР-эй правительство октябрийн 12-то Кремлийн Ехэ ордон соо сайлалга хэбэ.

Тэрээнтэй хамта ябаһан Эфиопийн тусхай тушаалтад Менгисту Хайле Мариамтай суггаа сайлалгада хабаадалсаа.

Совет талаһаа — нүхэд Л. И. Брежнев, А. А. Громыко, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэнэрэй орлогшонор, СССР-эй Верховно Советэй палатануудай түрүүлэгшэнэр, СССР-эй министрнүүд, СССР-эй Гүрэнэй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр болон бусад тусхай тушаалтад сайлалга дээрэ байлсаба.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев сайлалга дээрэ үгэ хэлэбэ.

Менгисту Хайле Мариам харюугай үгэ хэлэбэ.

Нүхэр Менгисту Хайле Мариамай хэлэһэн үгэ

Нүхэр Леонид Ильич Брежнев!

Советэй Союзай Коммунистэй партийн Центральна Комитетэй Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ!

Нүхэдүүд!

Адаг суута, гоё һайхан байгаа бидэнийе аха дүү ёһоор, хүндэмүүшэ һайшаар хүлээн абаһанайтнай...ем, өөрынгөө, мүн манай делегацийн гэшүүдэй зүгһөө...р баясхалангаа түбхын...дэ хүргэхэ хүсэлэнтэйб...н хадаа манай арадые, ...пийн социалистическэ совет...дай хүндэлжэ байһанаа ...уулһан мэдэрэлэй гэршэ...

Пролетарнадай түрүүшын революцийн болон агуулхэ вождь Владимир Ильич Ленинэй орон болгошо Советскэ Союзда дахин айлшалжа байһандаа тон ехээр баярланабди. Мүнөө энэ ерэһэн ябадалнай нэгэ зорилго болон тэмсэлээр нэгэдүүлэгдэһэн манай оронуудай харилсаае улам бэхижүүлхэ байһандань ажаг һэжэг байхагүй.

Эфиопидо революцийн болоһоной һүүлээр эфиоп болон совет арадуудай хоорондохи заншалта хани барисаан шэнэ шэнжэтэй, улам ехэ далайсатай болоһон байна. Тэрэ сагһаа хойшо манай хоорондохи харилсаан имагтал хани барисаагаар хизаарлахаяа болижо, нэгэ уг зорилго бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байгаа союзнигуудай харилсаан болоһон байна. Эфиопийн болон Советскэ Союзай арадуудай нинтэ зорилгонууд доторхи гол зүйлые тэмдэглэхэ болоо һаа, энэ хадаа дэлхэй дээрэ өб найрамдал бэхижүүлхэ, мүн адли тэршэ эрхын мандаһан, мүлижэлгэ дарлалагүй социалис общество байгуулха хэрэг болоно.

Бүтэмжэтэй һайн энэ уг зорилго бэелүүлхын түлөө нэгэн нинтэ тэмсэлдэ үндэлэлһэн манай харилсаан үдэр ерэхэ бүри үргэдэжэ, бүхы талаар гүнзэгырүүлэгдэнэ.

Мүн КОПТЭ-гэй байгуулагдаһанһаа хойшо КПСС-тэй тэрэнэй харилсан ажаллалга эхилжэ, манай хани барисаата харилсаан улам ехэ удха шанартай болоһон байна.

Тиин политика, экономико, обороно болон бусад талаар манай холбоо харилсаанай мүнөө үедэ зоригжуулхы үндэр шатада хүрэһыень тэмдэглэхэдээ, би үнэн зүрхэнһөө ехээр баярланаб. Мүнөө манай ерэхэдэ, Советскэ Союзай парти болон правительствын хүтэлбэрилэгшэтэй хэхэ хөөрэлдөөмнай манай оронуудай хоорондохи али бүхы талаар амжалтатайгаар хүгжэжэ байгаа харилсаае шанда хүртэһэн байна. Энэ шангай мэдээжэ коммунистка, В. И. Ленинэй нүхэр Н. К. Крупскаягай нэрэтэй байһандань бидэнэр иланга...яа баярланабди.

Эфиопи хадаа ОАЕ, ООН, мүн бүлэглэлнүүдтэ хабаадахагүй хүдэлөөнэй гэшүүн юм. Эдэнэй гол ёһонуудта түшэглэн, мүн дэлхэй дээрэ амгалан тайбанаар ажаһуухые хүсэжэ, һайн хүршын политика бэелүүлхэ зүүраа, революционно Эфиопи өөһэдынгөө хүршэ болон өб найрамдалда дуратай бусад оронуудтай холбоо харилсаагаа бэе бэеэ ойлголсолгын, бэе бэеэ хүндэлэлсэлгын үндэһөөр байгуулха талаар бата алхамуудые хэжэ байдаг юм.

Гэбэшье эзэрхэг түримхэй хараа шугам бэелүүлэн, манай тэндэхи өб найрамдалда аюул тохёолдуулжа байгаа Сомалийн хүтэлбэрилэгшэд өөһэдайнгөө харата һанаашалганууд һаа мүнөө хүрэтэр арсаагүй байна. Тиихэнээ байтагай, тус ороной мүнөөнэй трайбалистска правительство энэ мүлжэгшэ засаг түрын дарлалтада эсэргүүгээр, Сомалийе абарха демократическа фронтын хүтэлбэри доро буһалгаалан бодоһон арад зоноо динлижэ шадахаяа болиходоо, Эфиопийн зүгһөө эзэрхэг түримхэй ябуулга зэргэнэ гэһэн хэбэртэйгээр орон дотороошье, мүн дэлхэй дээрэшье хуурмаг үгэ хүүрнүүдые худал номнол хэхэ зорилгоор таараана.

Революционно Эфиопийн зүгһөө ООН, ОАЕ болон бүлэглэлнүүдтэ хабаадалсахагүй хүдэлөөнэй гол ёһонуудые нарин нягтаар барилгалжа байдагыень, тиин ямар нэгэн ороной хилые өбдэдэг бэшэ, харин өөрынгөөл ороной газар уһанай бүрин бүтэн байгалые хамгаалдагыень огто хайхарангүйгөөр, США-гай захиргаан эфиоп арадта болон тэрэнэй революцида дайсан харшаар хандажа байһанаа элитээр харуулна. Экономическа хүчэлтэ болон социальна үнэн зүб байдал туйлахын түлөө тэмсэжэ байгаа эфиоп арадай хүсэлэл оролдолгонуудтань али бүхы һаад ушаруулха гэжэ тэрэ оролдоно. Сомалийн эзэрхэг түримхэй правительствые шоуса даллагдагүйгөөр өбсэгшүүлжэ үрэлжэлһөөр. Эдэ мэтын ябуулгануд манай тэндэхи амгалан тайбан байдалда аюул ушаруулна, тиин эдэ мэтын ябуулгануудай болжо болохо хойшолонгуудай түлөө американ захиргаан харюусалгаһаа хулжажа шадахагүй.

Нүхэр Президент Брежнев!

Нүхэдүүд!

Мүнөө үедэ уласхоорондын империализмын балмад тэнцүү, эзэрхэг түримхэй ябуулга эрхилжэ байһан дээрэһээнь, ганцал манай нютаг орондо бэшэ, харин бүхы дэлхэйдэ аюул ушаруулагдажа байна.

Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе һүнөөхэ, Африка, Азийн болон Латийн Америкэдэхи түрүү засаг түрэнүүдые унагааха һэдэлгэнүүд, мүн заримдаа энэ зорилгоор далда нюусагүйгөөр хамааралсаһан ябадалнууд; НАТО-гай сэрэгүүдэй таһалгаргагүй хэгдэжэ байгаа сэрэгэй һүргуулгэ...

...ийн дэдэ хэмжээндэ хүргэхэ гэжэ этигэнэбди.

Нүхэр Президент Брежнев!

Нүхэдүүд!

Би болон минии нүхэдүүд Советскэ Союз ерэхэ бүхэндөө танай арадай түйлаһан амжалганууддаар бахархан омогорходогбди. Танай арад эрид шууд тэмсэлэй ашаар Коммунис партийн түгэс бата хүтэлбэри доро урдань гэгдэгэнги ороние замбуулинай техникын үндэр хэмжээндэ хүрэтэр богонихон болзорой туршада хүгжөөн дэбжэжэ шадаһан байна. Эдэ амжалтануудтнай социалис общество байгуулхын түлөө тэмсэжэ байгаа хүгжэжэ байһан оронуудта айхабтар ехэ моральна дэмжэлтэ үзүүлжэ, тэдэнние зоригжуулна. Социализм байгуулхын түлөө хүсэлэл оролдолго гаргажа байхадаа, агуусхэ революцинуудай, түбхын түрүүндэ Агуусхэ Октябрийн социалис революцийн дүй дүршэлые ашаглан, дабшалтала түргэдхэжэ шадахабди гэжэ бидэнэр батаар этигэнэбди. Манай революцийн түйлалтануудые сэгнэхэдээ, Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай дүй дүршэл, холбоо харилсаан болон туһаламжын айхабтар ехэ удха шанартай байһые, ороноймнай амжалтада, түргэн хүгжэлтэдэнь нүлөө үзүүлһэнь мэдэрнэбди.

Нүхэдүүд!

Тоо томшогүй хохидолнуудта орожо, тон шанга тэмсэл хэнэнэйнээ һүүлээр, революционно Эфиопи шэнэ, найдамтай шатада гараба. Ороной арад түмэн демократическа эрхэнүүдтэй болжо, социальна ажабайдалай бүхы һалбаринуудта нинтын болон профессиональна организацинуудые байгуулаад, революционно үйлэ хэрэгүүдтэ улам үргэнөөр хабаадана, революцийн түйлалтануудые болон ороной нэгэдхэлые ушар ёһо мэдэнгөөр хамгаалан сахина, шэнэ үрэдүнгүудые түйлахын түлөө үсэд шангаар тэмсэнэ, ажаллана.

Ажалшадай парти байгуулха гэршэ манай революцийн эгэл гол зорилгонуудай нэгэн юм. Энэ зорилго шиидхэхэ таатай зохид эрхэ нүхэсэлнүүдэй би болоһон дээрэһээнь, Эфиопийн революцида партийна хүтэлбэрийн бии болохо саг ойртожо байнхай.

Социализмын үндэһэ һүүри байгуулхын, ороной гэгдэгэнги экономикые һайжаруулжа, социалис замда оруулаад, революцийн демократическа шатые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө тэмсэлдээ бидэнэр экономикодо онсо анхарал хандуулнабди. Энэ талаар экономическа хүчэлтын арбан жэлэй генеральна түсэб зохёон табиха туша хэгдэжэ байгаа алхамууд ехэ удха шанартай юм.

Манай орон дотор үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые гүйсэд усадхаха гэһэн кампаний һүүлэй жэлнүүдтэ үргэлжэлүүлэгдэнэ. Мүнөө үедэ тус кампанида арад зоной эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанай ашаар 9 миллион шахуу хүн үзэг бэшэгтэ һураба. Үзэг бэшэггүй байдал усадхахын түлөө тэмсэлдэ ехэ хүсэлэл оролдолго гаргаһанайнгаа түлөө Эфиопи уласхоорондын бүрин дэлгэрэнгүй хүргэхэ гэжэ этигэнэбди.

Нүхэр Президент Брежнев!

Нүхэдүүд!

Би Советскэ Союз ерэхэ бүхэндөө танай арадай түйлаһан амжалганууддаар бахархан омогорходогбди. Танай арад эрид шууд тэмсэлэй ашаар Коммунис партийн түгэс бата хүтэлбэри доро урдань гэгдэгэнги ороние замбуулинай техникын үндэр хэмжээндэ хүрэтэр богонихон болзорой туршада хүгжөөн дэбжэжэ шадаһан байна. Эдэ амжалтануудтнай социалис общество байгуулхын түлөө тэмсэжэ байгаа хүгжэжэ байһан оронуудта айхабтар ехэ моральна дэмжэлтэ үзүүлжэ, тэдэнние зоригжуулна. Социализм байгуулхын түлөө хүсэлэл оролдолго гаргажа байхадаа, агуусхэ революцинуудай, түбхын түрүүндэ Агуусхэ Октябрийн социалис революцийн дүй дүршэлые ашаглан, дабшалтала түргэдхэжэ шадахабди гэжэ бидэнэр батаар этигэнэбди. Манай революцийн түйлалтануудые сэгнэхэдээ, Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай дүй дүршэл, холбоо харилсаан болон туһаламжын айхабтар ехэ удха шанартай байһые, ороноймнай амжалтада, түргэн хүгжэлтэдэнь нүлөө үзүүлһэнь мэдэрнэбди.

Нүхэдүүд!

Мүнөө үедэ уласхоорондын империализмын балмад тэнцүү, эзэрхэг түримхэй ябуулга эрхилжэ байһан дээрэһээнь, ганцал манай нютаг орондо бэшэ, харин бүхы дэлхэйдэ аюул ушаруулагдажа байна.

Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе һүнөөхэ, Африка, Азийн болон Латийн Америкэдэхи түрүү засаг түрэнүүдые унагааха һэдэлгэнүүд, мүн заримдаа энэ зорилгоор далда нюусагүйгөөр хамааралсаһан ябадалнууд; НАТО-гай сэрэгүүдэй таһалгаргагүй хэгдэжэ байгаа сэрэгэй һүргуулгэ...

...линууд; Европодо ракетэнүүдые нэмэжэ тодхолго; Персидскэ тохойдо болон Индийн океанда бии байгаа Америкийн сэрэгэй баазануудые үргэдхэжэ, шэнэ баазануудые барилга; бодото буу зэбсэг хуряалга болон түгшүүрил һуларуулгада али бүхы һаад түбэг саг үргэлжэ таталга — эдэ бүгэдэ хадаа дэлхэйн ямар ехэ аюулда өйртоод байһыень элиилэлэн харуулна. Тиин энэ аюул үдэр ерэхэ бүри ехэ болоно. Тиимэһээ эб найрамдалда дуратай дэлхэйн арадуудай нэгэдэл дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал тогтоохын түлөө, мүн харюусалгагүй империалис правительствануудай ябуулгада эсэргүү, бүхы хүн түрэлтэнние хосорхо аюулда хүргөөд байһан ябуулганууднань эсэргүү үзэгдөөгүй ехэ хэмжээтэй, сэрэг дайнда эсэргүү үдэлөөгөө бүри үргэнөөр эрхилэн дэлгэрүүлхэ ёһотой.

Эб найрамдалай түлөө хүдэлөөн Баруун Европодо айхабтар ехэ нэрэ хүндэтэй, удха шанартай боложо, орон бүхэндэ олон тоото хүнүүд тэрэнэй талада оронхой. Тиимэһээ Европын гүрэнүүд энээнние тоонгүй байжа шадахагүй. Тиихэнээ байтагай, эб найрамдалай түйлаха урлануудай бүхы дэлхэйгээр зэдэлиэ, дайй нүйдхэгшэдые абиртуулна. Балмад тэншүү ябуулгатай үсөөхэн бүлэг хүнүүдэй милитарис политикын түлөө хүн түрэлтэн хосорхо ёһогүй. Эдэ балмад тэншүү политигууд номгоруулагдаха ёһотой, дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлэгдэхэ ушартай.

Советскэ Союз эсэшэ сусашагүй ябуулга эрхилжэ, буу зэбсэг хурлахын, түгшүүрилтэ байдал һуларуулхын, дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ айхабтар ехэ туһа нэмэри оруулна. Энэнь тон ехэ удха шанартай. Революционно Эфиопи Советскэ Союзай бүтэмжэтэ һайн үүсхэлцүүдые, иланга...

...ийн болоһон хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагдаг СССР-эй партнернүүдай бүтэмжэтэй һайн, бодото хараа шэглэл баримталхыень эб найрамдалай тала баридаг совет хүнүүд үряална.

Мүнөө үеын гол шухала асуудалнуудые — ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха, ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха ба хороохо асуудалнуудые шиидхэхэ талаар шэглүүлэгдэһэн документнуудые ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXVII сесси зохёон аабха аабза гээд найдажа байһанаа хандалга дотор элирхэйлэн мэдүүлнэ.

СОВЕТ ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТАЛА БАРИГШАДАЙ ХАНДАЛГА

НЬЮ-ЙОРК. Ядерна дайнай аюулые усадхан зайсуулхын, хёмороо зүришэлдөөтэ байдалые гаталан дабахын, уласхоорондын харилсаанууда этигэл найдалай оршон байдалые нэргээхын түлөө тэмсэлдэ бүтэмжэтэй һайн хубитаяа оруулха үряатайгаар совет эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөндэ хабаадагшад олон арбаад миллион хүнүүдэй — хүдэлмэришэдэй, тарлашадай, интеллигенцийн түлөөлэгшэдэй үмэнэһөө ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXVII сессидэ хандаба.

СССР-һээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ О. А. Трояновский энэ бэшэгэй текстые ООН-ой Генеральна секретарь Х. Перес де Куэльярта барюулба. Энэ бэшэг Генеральна Ассамблейн тусхай документ болгогдожо, эндэ дэлгэрүүлэн тараагдаха юм.

Нүрөөтэ муухай шэнэ түхэлэн буу зэбсэгүүдые зохёолгоор, ядерна зэбсэг хэрэгэлнүүдые үрдилдэн бүтээлгээр бүхы хүн түрэлтэн һанаагаа зобожо байна гээд хандалга дотор хэлэгдэнэ. «Хизаарлагдаһан», «ута унжагай» ядерна дай хэжэ болохо юм ха гэһэн һанал болдолго хүнүүдые дадхаахые оролдоһон ябуулганууд гаргагдана. Эдэ бүгэдэ уласхоорондын оршон байдалые орёо түгшүүрилтэй болгоно, хүн түрэлтэнние үхэлэй аюул руу түлхихые оролдоно.

«Эб найрамдалые сахин хамгаалжа болохо юм» гээд эб найрамдалай тала баридаг совет хүнүүд этигэн найдажа байһанаа мэдүүлнэ. Бүмбэрсэг дэлхэйн огторгой тэнгэриин ходоо арюун сэлмэг байхынь тула бүхы юумэ хэхые тэдэнэр уряална.

Ядерна буу зэбсэгүүд тухай Женевэдэ боложо байһан хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагдаг СССР-эй партнернүүдай бүтэмжэтэй һайн, бодото хараа шэглэл баримталхыень эб найрамдалай тала баридаг совет хүнүүд үряална.

Мүнөө үеын гол шухала асуудалнуудые — ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха, ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха ба хороохо асуудалнуудые шиидхэхэ талаар шэглүүлэгдэһэн документнуудые ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXVII сесси зохёон аабха аабза гээд найдажа байһанаа хандалга дотор элирхэйлэн мэдүүлнэ.

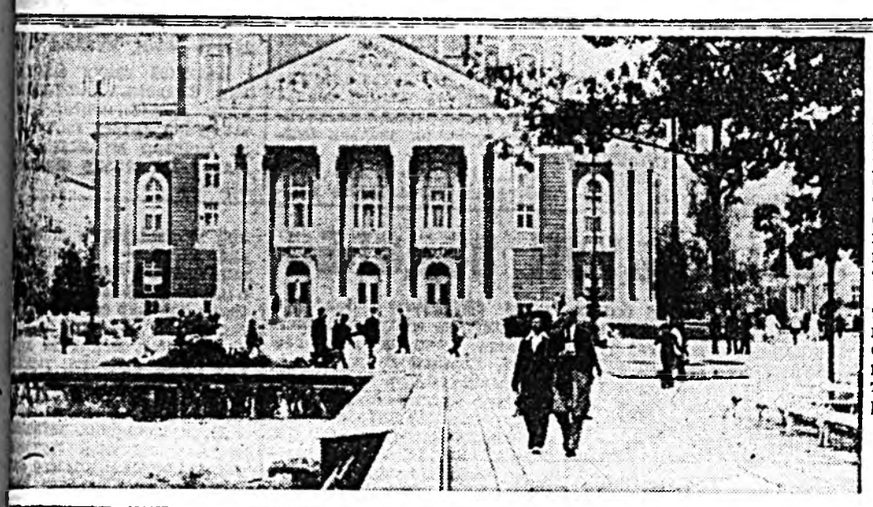

СОФИ. Иван Вазовай нэрэмжэтэ арадай театрай байшан (зураг дээрэ) — Болгаринин нислэлэй гоё һайхан байшан гэрнүүдэй нэгэн. Энэ театр хадаа болгар арадай омогорхол болодог. Театрай хүгжэлтэ ороной театральна искусствын хүгжэлтэтэй нягта холбоотой.

Иван Вазовай нэрэмжэтэ театрай сценэ дээрэ Горькийн нэрэмжэтэ МХАТ, Москсоведэй нэрэмжэтэ, Вахтанговай нэрэмжэтэ болон Бага театрнууд зүжэгүүдээ харуулна байна.

ТАСС-ай фотохроника.

Хилын саана һаа

ТАСС АПН

ХУРАЛДААН БОЛОНО

СОФИ. «Георгий Димитров болон Советскэ Союзтай хани барисаа тогтоохын түлөө хүдэлөөн» гэһэн темээр уласхоорондын хуралдаан октябрийн 12-то Болгаринин нислэл хотодо нээгдэбэ. Гадаадын ороноудтай хани барисаа болон соёлай харилсаа холбоо тогтоодог совет бүлгэмүүдэй союзай, Советболгар хани барисаанай бүлгэмэй делегацинууд, мүн СССР-эй хани барисаа тогтоодог 20 шахуу ороной бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд, Болгаринин ба гадаадын эрдэмтэд хүрээндэ хабаадана.

БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Ц. Драгойчева Агуулхэ Октябрийн 65 жэлэй ойдо, СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан элидхэл хэбэ.

НГУЕН КО ТХАТЬ: ДҮЙ ДҮРШЭЛЭЙ БАЯЛИГ

ХАНОЙ. Агуулхэ Октябрийн социалис революцийн илалта, хүдэлмэришэд болон тарлашадай дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис түрэнэй байгуулагдалга түүхын саашанхи бүхы хүгжэлтэдэ айхабтар ехэ үүргэ нүлөө үзүүлээ гэжэ КПВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СРВ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Нгуен Ко Тхать ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Байгуулагдаһанһаа хойшо үнгэрһэн 60 жэлэй хугасаа соо Советскэ Союз эб найрамдалай, бээ даһан ба дулдыданги бэшэ байдалай түлөө, дэлхэйн хүн зоной эрхэ сүлөөгэй ба зол жаргалай түлөө тэмсэлшэдэй түрүү зэргэдэ дабшана гэжэ тэрэ тэмдэглээ. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ найруулагдаһан наядахи онуудай Эб найрамдалта программа соо СССР-эй эб найрамдалта олон тоотo үүсхэлнүүд дотор тодорхойлогдоһон Советүүдэй ороной найрамдалта ленинскэ политика бүхы дэлхэйн арад түмэнэй дунда нэрэ хүндэтэй болонхой.

Совет гүрэнэй мүндэлэлгэ хадаа национальна политикын ленинскэ гол ёһонуудай бодото бэелэл мүн болоно. Совет арадуудай аха дүү ёһоной холбоон арадуудай болон гүрэнүүдэй хоорондохи шэнэ түхэлэй харилсаанай бодото гэршэ жэшээ болоно.

ГОЛ ЗОРИЛГО

БУЭНОС-АЙРЕС. Пиночедэй сэрэгэй-фашис диктатурые унагаахын, национальна арадай демократическа правительство байгуулхын түлөө тэмсэл хадаа политическэ гол зорилгомнай болоно гэжэ Чилийн Коммунис парти үшөө дахин тэмдэглээ гэжэ КПЧ-гэй нюуса хүтэлбэрийн гэшүүд Чилидэ журналистнуудай нэгэнтэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Орон доторхи политическэ байгуулалтые хубилгахын тула эршэмтэй тэмсэл ябуулха хэрэгтэй гэжэ тэдэнэр мэдүүлбэ. Нимэ зорилготойгоор коммунистнууд «арадай восстанийн стратегие» найруулна. Правительствада эсэргүүгээр тэмсэдэг бүхы хүсэнүүдые — политическэ партинуудые, бүлэглэлнүүдые, социальна ангинуудые, армийн демократическа бүлэгөөрхидые нэгэдүүлгэдэ тэрэ үндэлэлхэ ёһотой. Политическэ болон эбсэгтэ тэмсэл ябуулха гээшэ тэдэнэй гол зорилго болоно.

Чилийнхид үдэр бүри хашалта харшалалтада, хардалга мүрдэлгэдэ, хэһээлтэдэ ороно. Тэдэнэр демократическа ба граждан ёһоной ямаршье эрхэгүй байһаар. Эгээл тиимэһээ тэдэнэр арадай восстани хэхэ эрхэтэй гэжэ КПЧ-гэй хүтэлбэрилэгшэд заана.

ХИЛЫН ЗАНГАЛАЙ ОРОНУУДАЙ ЗАСГИЙН ТЭРГҮҮНЭЙ ХУРАЛДААН

ПАРИЖ. Хилын зангалай ороноо...

СЕССИ ХҮДЭЛМЭРЭЭ ДҮҮРГЭБЭ

ПАРИЖ. ЮНЕСКО-гэй түйсэдхэхэ советэй 115-дахи сесси хүдэлмэрээ дүүргэбэ. Уласхоорондын энэ эмхинии ажал ябуулгатай холбоотой үргэн олон асуудалнуудые тэрээндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэнэн байгаа.

Бейрудта Израилийн сэрэгүүдэй үүдхэжэ байһан гэмтэ муухай ябуулганууд ЮНЕСКО-гэй түйсэдхэхэ совет эрид буруушаагаа.

ЮНЕСКО-гэй генеральна директор А. М. М' Боу 1984—1989 онуудай ЮНЕСКО-гэй түсэбэй проектые гүйсэдхэхэ советэй зүбшэн хэлсэлгэдэ табиба. Энэ проект эмхинии ажал ябуулгын гол шэглэлнүүдые тодорхойлно.

Расизм болон апартеидые усадхаха талаар шэглүүлэгдэһэн үргэн ехэ программа бэелүүлхэ шухала. Эб найрамдалай болон уласхоорондын үгэз ойлголсолгын түлөө тэмсэлдэ ЮНЕСКО-гэй хабаадалсаха гээшэ шухала удха шанартай гэжэ советэй гэшүүд онсо анхаралаа хандуулба.

Хүгжэжэ байгаа ороноудта туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ тэдэнэр мүн лэ анхаралаа хандуулһан байха юм.

ЖЕНЕВЭДЭХИ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

ЖЕНЕВЭ. Стратегическэ буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха ба хороохо тухай хөөрэлдөөнүүд дээрэ СССР-эй болон США-гай делегацинуудай пленарна заседани октябрийн 12-то эндэ болобо.

ТУШААЛҺАА БУУХА БААТАЙ БОЛОО

ТОКИО. Хүтэлбэрилхы либерально-демократическа партийн түрүүлэгшын этигэмжэ түлөөлэлгэнүүдһээ бууха баатай болоһон тухай шиидхэбэри абаһанаа Японой премьер-министр Д. Судзуки октябрийн 12-то сонсохобо. Тиихэдээ тэрэ правительствын толгойлогшын түшаалһаа бууха ушартой болохо байна. ЛДП-гэй хүтэлбэрийн дары зарлагдаһан заседани дээрэ Судзуки энэн тухай мэдүүлээ.

Экономико болон финансын асуудалнуудаар айхабтар орёо түбэгтэй байдалай тохёолдоһонһоо уламжалан, ЛДП-гэй түрүүлэгшые һунгаха һунгалтын урда тээ Судзуки нимэ шиидхэбэри абаһан байна. Хоёр жэлһээ үлүүтэй саг соо засаг барижа байха үедэнь орон доторхи экономическа байдал нилээд бэрхэшээлтэй ороо.

Нимэ эрхэ байдалда тэрэнние ондоо ажал ябуулгаар һэлгэхын тула зонхилхы партийн бүлэглэлнүүдэй удамаршад Д. Судзукине хашаһан, баадхаһан байгаа.

Премьер-министрэй тушаал эзэлхэ зонхилхы партийн шэнэ хүтэлбэрилэгшэ байгша оной ноябрь һарада болохо ЛДП-гэй түрүүлэгшые һунгаха һунгалтын үедэ тодорхойлогдохо ёһотой.

УРАН ЗУРАГУУД УРИНА

Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейн фойе соо уран зурагуудта дуратайшуул сугларбад. Тэдэнэр али олон асуудалда түргэн хариу абаха һанаатай хоорондоо губэр-шэбэр хөөрэлдэнэд...

— Тэрэнэй выставкэ үшөө дунда һургуулида һурадаг байхадаа хараа һэм. Тиихэдэ таанад музейдэ ерэжэ үзөө һэн гүт? — гэһэн асуудал нэгэ бүлэг басагадай дундаһаа дуулдана...

— Юрэдөө, уран зураашаямархан шэг шарайтай хүн байгаа гээшэб? Би тэрэниие ехэ сэбэр, хурса харасатай гэжэ дуулаа бэлэйб, — гэжэ наһажаал хүн дуугарна.

Торгон улаан лентын татгаһан выставкын залай дэргэдэ хүн зон сугларба. Тэдэнэй дунда РСФСР-эй арадай уран зураашаА. И. Сахаровская, Буряадай АССР-эй арадай уран зураашад К. А. Дульбеев ба Т. А. Рудь, искусство шэнжэлдэг эрдэмэй кандидат И. И. Соктоева болон бусад уран зураашад, мэргэжэлтэд бии.

Буряадай АССР-эй соёлой министрэй орлогшо Ю. Ж. Батуев выставкын залируу соо табигданхай бүтээлнүүдэй авторай зохёохы намтарыень тобшохоноор сугларагшадта хөөрэжэ үгэбэ. Удаань халуун альга ташалга доро улаан лентэ хайшалжа, сугларагшадые выставкын зал руу уриба. Иигэжэ Буряадай АССР-эй арадай уран зураашаМария Яковлевна Метелкинатай зохёохы хүдэлмэриин 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан выставкэ нээгдээ һэн.

Түрүүшын зал соо элдэб янзын зурагуудтабигданхай. Тоһон ба уһан шэрээр зурагдаһан бүтээлнүүдэй дундаһаа түбхын түрүүн уран зураашын «Автопортрет» сугларагшадай анхарал татажа, олонние һонирхуулба.

Ямар нэгэн гүнзэгы бодолдо абтанхай, биирэ барилан уран зураашын дүрэ зураг дээрэһээ бидэнние шэртэн харана. Тэрэнэй урда табяатай байһан мольберт дээрэхи шэрэнүүд, үнэтэй сэнтэй үнгэтэ шулуунуудтал адляар толорно. Ара таладань — хүсэ шадалаа үзэлсэжэ байһан бүхэ барилдаашад, талын малшанай һэеы гэрхэн. Байгал далайн тунгалаг арюухан уһан—бултадаа түрэлһайхан Буряад нютагай үргэн баян дайдын үльгэр домог гол шэнжыень харуулна.

М. Я. Метелкинагай түрүүшын тусхайта выставкэ табан жэлэй урда үнгэргэгдөө һэн. Бүтээлнүүдээ мүнөө хоёрдохёо олонинтын үзэмжэдэ табиба. Иимэ түхэлэй выставкэ ехэ гүнзэгы удхатай байдаг юм. Эндэ уран зураашын зохёохы ажалай гол шэнжэтэй танилсажа, харагшад тэрэнэй бэлиг шадабариие тон ёнотоор сэгнэнэ. Мүн лэ өөрынгөө бүтээлнүүдые шүүмжэлхы нюдөөр дахиһаа хаража, шэнэ һанал бодолнуудаа, харагшадай ба мэргэжэлтэдэй дурадхалнуудые хараада абаха ёнотой болоно.

Эндэ сугларагшад өөрынгөө бүтээлнүүд тухай хөөрэжэ үгэхыень үзэхыень зураашадаа хандабад. Мария Яковлевна зүбшөөжэ, харагшадай экскурсиие хүтэлбэрилбэ.

— «Буряадай натюрморт» гэһэн зурагтаа буряад арадай заншалта эдеэ хоолой зүйлнүүдые харуулхаяа туршааб, — гээд, түрүүшын зурагай хажууда уран зураашаа хөөрөөгөө эхилбэ. — Төөлэй, сагаан эдеэнэй дээжэ болохо зөөхэй, бууза болон сай богонихон хүлтэй ябаган стол дээрэ табижа, буряадай хутага, модон табаг, үйһэн түйсэ нэмээхэдэм, дүүрэһэн удхатай болохо.

— Би эхэ ба үхибүүнэй темэдэ зорюулһан бүлэг зурагуудтайб. Энэ темээр ороондоол дүрбэн бүтээлээ мүнөө табяаб. Бэшыень урда жэлнүүдтэ харуулаа һэм. Бултадаа «Эхэ ба үхибүүн» гэжэ адли нэрэтэйнүүд байха. Энэ түрүүшын зурагта байгаалиин болон хүнэй залуу наһанай һайхан үе тухай харуулхые туршааб. Мэнэ һаа сэсэглэһэн модоной һүүдэлтэ, хабарай хүхэ ногоон дэрэ залуу эхэ түрүүшынгээ үхибүүнтэй һууна. Энэ зураг бүхы юумэнэй сэсэглэжэ байһан үе сагай баяр жабхалангай дуун болоно гээшэ. Удаадахи зурагтаа эхэ үхибүүн хоёрой болон оршон тойронхи байгаалиин арюухан намдуу байдалые тэмдэглээб. Мүнөөнэй амгалан тайбан, сэнхир-хүхэ огторгой доро юртэмсыйнай бүхы хүн зон жаргалтай байнай гэһэн бодомжо танай үзэмжэдэ табибаб, — гээд, нэгэ хэды хөөрөөгөө замхажа, экскурсия үргэлжэлүүлэбэ.

— Эсэгэмни 39 наһатайдаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай байлдаануудта уноа һэн... Абынгаа дайнда байха үедэ бидэ посылка эльгээ бэлэйбди. Тэд абынай тэрэниие абаха хүби заягай байшоо. Һүүлдэнь посылкамнай һөөргөө бусаа һэн. «Эсэгынгээ дурасхаалда», «Майн юһэн» гэһэн зурагуудаа тэрэ һүрөөтэ дайнһаа бусаагүй хүнүүдэй мүнхэ дурасхаалда зорюулнаб...

М. Я. Метелкинагай зураһан бүтээлнүүд манай ажабайдалһаа эхитэй. Түрэл Улаан-Удэ-ёо харуулһан «Шэнэ үеын Үдэ» «Удэмнай үргэлжэ байна», «Тамаралгын бассейн», арадай ажабайдалһаа «Хонишоной бүтээ», «Сурхарбаан», «БАМ ба уран зураашаа» гэһэн темэнүүдээр бүлэг бүтээлнүүд табигданхай. Мүн лэ янза бүрийн натюрмортнууд болон бусад бүтээлнүүд зурагта дуратайшуулые һонирхуулна. Буряадай арадай уран зураашын бүтээлнүүдынь энэ үндэр нэрэ зэргээр горшолжэ, түрүүшын харагшадай дура булгаа, дээдэ зэргын сэгнэлтэдэ хүртэбэ.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Я Метелкина «Автопортрет» гэһэн зурагайнгаа дэргэдэ.

СОЁЛ БОЛБОСОРОЛОО ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Хэжэнгын районой Загаһата тосхондо нёдондо соёлой университет нээгдэһэн юм. Тэрэнэй гурбан факультедтэ нютагай зон ябажа, театр, хүгжэм болон юрэнхы соёл болбосоролоор мэдэсээ дээшэлүүлнэ.

Зүүн Сибириин соёлой институдые дүүргэһэн С. С. Баяндуевай хүтэлбэрилдэг театральна факультедтэ һурагшадые абалга мүнөө жэлдэ түргэн дүүрээ. Энэ дээрэһээ бодоходо, тэрэ нютагта театрта дуратайшуулай олон байһаниинь элирнэ.

— Нёдондо Хэжэнгэ нютагайнгаа уран зохёолшо Георгий Дашабыловай «Тэрэ хабарай ургынууд» гэжэ зужэг бэлдэжэ, республикын харалгада табяа һэмди. Гараха жэлдэ Чингис Гуруевай «Алдуу» гэжэ зужэг бэлдэжэ эхилхэ һанаатайбди. Эдэ зужэгүүд, хэнэйшье мэдэһээр, хоюулаа Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ академическэ буряад драмын театрта табигдаһан байна гээшэ. Тиимэһээ манай бишыхан коллективэй харюусалгые аргагүй дээшэлүүлнэ гэжэ хэлэхэ байнаб, — гэжэ Сергей Степанович хөөрөө һэн.

Загаһата тосхондохи хүгэдэй хүгжэмэй һургуулиие багшанар бусад факультедүүдыень эрхилэлсэхэ юм. Тиихэдээ тэдэнэр шагнагшадаа хүгжэм, дуунуудтай, ород болон бусад композиторнуудай зохёолнуудтай танилсуулхаһаа гадна, хайшаа гээд гүйсэдхэхэ онол арганень заажа үгэхэ юм. Иигээд Хэжэнгын районой эгэл холо нютагай хүн зон искусстватай танилсажа, соёл болбосоролоо дээшэлүүлжэ байна.

В. НАЙДАНОВА.

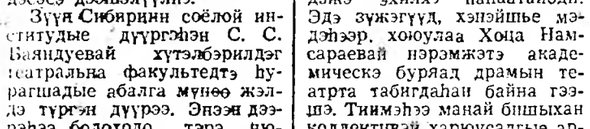

«НАМАСКАР! СПОРТИВНА ДЕЛИДЭ АЙЛШАЛАН БУУГЫТ»

Байгша оной декабриин 19-дэ Индиин ниислэд хотодо нэгдэхэ «Азиада-82» гэһэн Азиин арадуудай IX нааданай баяр ёболые энэ түбиин 34 гүрэнэй табан мянга гаран спортсмен, хэдэн арбаад мянган энэдхэг зон, хилын саанаһаа Делидэ ерэһэн айлшад хараха, дэлхэйн олон ороноуудаа хэдэн миллион телевизор харагшад тэрээнтэй танилсаха аргатай. Мүнөө Дели ехэ бэлэдхэл хэжэ байна. Ниислэлэй «Палам» гэжэ улаасхоорондын аэропорт үргэдхэгдэнэ, харгы замууд һайкаруулагдана, эстакаданууд бэргидана.

Делиин шухала асуудалнуудай нэгэн болохо транспортна асуудалда онсо анхарал хандуулмаар. Индиин ниислэлдэ хүн зоной ута оошор, үлүү гарама дүүрэн автобусууд эндэ юрын лэ үзэгдэл юм. Электрижүүлэгдэһэн сахаригта түмэр зам нааданай эхилхын урда тээ ашаглалгада оруулагдаха, мүн лэ автобусой парк шэнэ машинануудаар нөмөөгдэхэ.

Таарамжатай зохид хэдэн арбаад отельтэй городто ямар нэгэн аяншалагша хонохо байрагүй үлөө юм ха,—гэжэ огто дуулаагүй хүм. Эрхим һайн үшөө арбан отелиин нааданай эхилхэһээ урид ашаглалгада оруулагдаха, туристнуудые байрлуулха талаар городой арга боломжонууд үргэдхэ ёнотой...

— Эдэ гостиницанууд хооһон байхагүй, — гэжэ, мэдээжэ энэдхэг бизнесмен Чаранджит Сингх тооломо.

Городой спортивна барилгануудые һэльбэн шэнэдхэлгэдэ мүнөө дээрээ бүхы анхаралаа хандуулна. 75 мянган харагшадые багтааха, Джавахарлал Неругэй нэрэмжэтэ шэнэ стадион дээрэ Наада нээлгын баяр болол үнэргэгдэхэ юм. Тэрэ стадион мүнөө үедэ Азидахи томо ехэ барилгануудай нэгэниинь болохо. 25 мянган хүнэй һууритай стадионие Джамна мүрэнэй эрье дээрэ барилгада архитектурна, инженернэ болон барилгын орёо асуудалнуудые энэдхэг мэргэжэлтэд шиндхэбэд. Москвагай «Олимпийский» гэһэн спортын ордондол адляар, тэрэнэй хоёр зал соо гимнастнууд, бадминтонистнууд болон волейболистнууд нэгэн доро мүрысэхэ. Улаасхоорондын гуримаар эндэ тамаралгын бассейн, городой урда хүбида мэргэн буудалгын сагаалса бариганхай.

Хоёр жэлэй урда тээ засагтаа бусаһан Индира Гандиин хүтэлбэрилдэг правительство Азиин арадуудай эвлэжээтэ Наадые Делидэ үнгэргэхэ тухай шиидхэбэри абаа һэн гэжэ «Азиада-82» комитедэй генеральна секретарь С. Гилл намда хөөрэнэ. Тэрэ баян дүршэлтэй эмхидхэлшэ, хүтэлбэрилэгшэ юм. Хорин жэлдэ нимэ үргэнөөр баригдаагүйгөө Наадынай ашаар энэ богони хугасаа соо Дели шэнэ барилгануудтай болобо.

— Бидэнэй тоолон гаргаһанай ёноор, нэгэ талаһаа туристнуудай олюор ерэлгэ валютаар хангаха, мүн улас хоорондын холбоо хариилсаргэдхэхэ ёнотой, — гээд С. Гилл хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — Нүгөө талаһаа, жишэнь, правительствын баталһан ороной социальна хүжэлтын ёноор Наадаай һүүлдэ городой спортивна барилганууд соёлой болон элүүрые хамгаалгын хэмжээ ябуулганууда хэрэглэгдэнэ. Спортсменүүдэй тосхоннь хүн зоной байхыень үзэгдбди. Эдэ барилганууд Индиин 125 мянгаад хүнүүдэ ажал олгуулаа. Хангалгын һалбарида найман мянган хүн хабаадахаар хараалагдаһан. Наадада үргэнөөр бэлдэхэ үедэ ороной барилганууд болон архитектурна фирмнууд харинн гүрэнүүдэй туһаламжагүйгөөр орёо нарин барилгануудые бодхоогоо юм.

— Москвагай Олимпиадэлхэйн спортын түүхэдэ орёноншье, Делидэхи наадада бэлдэлгэдэ ехэ үзүүлтэй, —гэжэ С. Гилл тэмдэглэнэ. —Манай эмхидхэлэй комитедэй олон гэшүүд Москвагай Олимпиадада бэлдэгдэ спортивна ехэ хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэхэ дүй ашаглаа олоо һэн. Эндэ наадаа бидэнэй уряалаар совет мэргэжэлтэд Дели ерэжэ, Наадада бэлдэгдэгдэ горитой туһаламжа үзүүлбэ. Энэ спортын һайндэрые эмхитэйгээ үнгэргэжэ, эвлэжээтэ Олимпийскэ нааданай нэгыень Индиин газар дээрэ эмхидхэн эрхэдэ хүртэхэ һанаатайбди.

— Намаскар! Делиин спортын һайндэртэ айлшалан буугыт! —гэжэ манай олимпийскэ Мишкын дүү—Азиада-82» гэдэг нааданай һүлдэхүхюухэн Аппу гэжэ заагаһан зулзага Индиин ниислэлэй айлшадые амаршална.

Сергей ЗИМИН,
АПН-эй корр.

Дели.

АГААРАЙ МИЛИЦИ

Манай обществын эгээл үнэтэй, гол баялиг юумэн хадаа ажалша хүн болоно. Дэлхэй дээрэ хэзээ нэгэтэ үндэһэжэн оршоһон ямаршье общество ажалшан зондо социализмын үе шатадахи шэнги ямаршье эрхэ сүлөө, зол жаргал байгуулжа шадаагүй юм. Совет хүн бүхэн өөрын эрхэ сүлөөтэй, өөрынгөө дураар, али боломжоор Эхэ орондоо, арад зондоо туһатай мэргэжэлээ шэлэн олохо аргатай гээшэ.

Диилэнхи олон совет хүнүүд үнэн сэхээр, гүн сэдьхэлһээ ажаллана. Тэдэнэр обществын тэдэндэ олгоһон аша туһые өөһэдынгөө эрхээр тон болгоомжотойгоор хэрэглэнэ, арадай баялигые гамнан сахина, арьбадхана. Хэды тиимэ байбашье, маанадай дунда һали-боли хүдэлһэн нэрэ зүүгээд, гүрэнһөө алибаа юумые яажашье һаань хам шүүрэхые ороондодог зариман бии байха. Энээнһээл үндэһэлэн хара амяа хараад ябаха, хогшол зөөри суглуулха, арад зоной хэрэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандаха муу абари сэдьхэл үндэһэлнэ бшуу. Манай ажабайдалдахи гол дутагдалнуудай нэгэн болохо архидалга обществодо, ниитын ажабайдалда, гэр бүлэдэ ехэ хоро хүргэдэг гээшэ. Энэ муухай ябадалые эсэслэн үсадхахын тула ажалша коллективүүд, ниитын эмхинүүд, бүхы коммунистнууд эрид шууд тэмсэл ябуулаха уялгатай. Шэнэ хүниие хүмүүжүүлгэдэ һаад түбэг ушаруулдаг али бүхы ёно буса ябадалые үгы хэхын тула ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ зэргэтэй.

Манай обществын хүргэн урагшаа дабшаха замда һаад ушаруулдаг элдэб һэдэлгэтэй тэмсэхэ талаар дотоодын хэрэгүүдэй органууд үзэл сурталай, социальна болон соёлой удха шанартай нэгэ ниитэ гуримтай үргэн хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Социалис хуули ёные нариннаар сахин бариматлха гэһэн ленинскэ ёно гуримай эрилтые жэншэдгүй бэлдүүлхэ уялгатайбди. Дотоодын хэрэгүүдэй органууудай хүдэлмэрилэгшэд гэмтэ ябадалые уридшадан һүнөөн усадхахын, һэргылхын, хүнүүдые алибаа аюулһаа хамгаалан абархын, ажабайдалай арюун замһаа халижа, буруу харгыда ороһон хүнүүдые һөөргэнь зүб мүртэнь оруулжа, обществодо туһатай хүнүүд болгохые ороддодог байна. Эдэнэй мэргэжэл, бэлиг шадабаринь эрэлхэг зоригтой, алба хэлгэтэй, хэрэгтээ үнэн сэхээр хандалгатай нягта холбоотой юм. Иимэ хүнүүд өөнэдынгөө даажа абаһан үндэр уялгатаа нүүдые нэрэ солодоо хүрэ мөөр дүүргэдэг гээшэ. Гэмтэ ябадал бүхэниие зүбөөр эли-рүүлхэ, гэмтэй хүнүүдгэ зэмыень амсуулха, хүдэлмэреэ аша үрэтэйгөөр бүтээхэ эрилтэ совет арад табиха дүүрэн эрхэтэй. Ёно гурим сахидаг органуудай ажал ябуулгые парти болон манай олонинтэ үндэрөөр дэмжэдэг.

Совет арадай ажабайдалда авиацин үзүүлдэг үүргэ үдэр бүхэндэ ургана. Мүнөөнэй байдалаар болохоодо авиаци хэрэглэдэггүй ажахын нэгэшье һалбари байхагүй. Гражданска авиаци хэдэн зуун миллион пассажирнуудай хэрэглэмжые хангана. Тэрэнэй хэмжээнь үдэр ерэхэ бүри ургана, Гражданска авиацие хүгжөөхэ хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулха зуураа уласхоорондын харилсаанай ёно гуримые, мүн аюулгүй байдал сахихые, нидэлгын үедэ аюул ушаруулхагүй хэрэг хангахые партимнай хүсэдог, энэ талаар онсо эрилтэ табидаг гээшэ. Тэдэ эрилтые бодотоор бэелүүлэн, агаарай милицин подразделенинүүдые байгуулха. Аэрофлодой объектнүүдтэ хуули ёно, гурим сахилгые шангадхаха гэһэн хэдэ хэдэн шухала тогтоолнууд, хуулинууд абтаһан байна.

Нидэлгын үедэ аюулгүйе сахиха, пассажирнуудай ба экипажай гэшүүдэй ами наһа ба элүүрые хамгаалха зорилгоор агаарай транспортдахи милицийн подразделенинүүдэй дэргэдэ юумэнүүдые харан шалгаха албан байгуулагдаһан байна.

Тиигэжэ Улаан-Үдэ городой аэропортдо дотоодын хэрэгүүдэй отделени 1975 онһоо хүдэлжэ эхилээ һэн. Энэ үедэ ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ гэжэ хэлэхэ шухала. Агаарай милицийн албанай эрилтэ ехэшье, шангашье. Энэ албан нидэлгын аюулгүй байлгые сахина. Хэрбээ табан жэлэй саада тээ агаарай милицийн хүдэлмэрилэгшэд гэмтэ ябадалтай тэмсэхэ уялгатай байһан һаа, харин мүнөө тэдэнэй байдалынь хубилаа. Һэргылгэ эмхидхэлгэ тэдэнэй хүдэлмэриинь гол зорилго болоно. Агаарай транспортаар нидэхэдээ, абажа болохогүй хорюултай юумэтэй гү, али зүйлтэй ябаһан хүнүүд самолёдто һуулгагдахагүй. Ушарынь хадаа газарта байхадань аэропорт дээрэ нидэхын урда тээхэнэ пассажирнуудай абажа ябаһан юумэнүүд (багаж) тусхай, мэргэн техникын ашаар шалгагдана бшуу. Иимэ шалгалта хамаг рейснүүдтэ хэгдэдэг шуу. Гэхэ зуура зарим нэгэ албанай хүдэлмэрилэгшэдтэ этигэхэгүй, үнэрхэдөө хүнүүд нимэ хүдэлмэриин хэгдэхэдэ гомдохо, үбсүүгээ шаан «минии юумые хараһанай үлүү» гэхэ мэтээр аашалдаг юм. Албанай хүдэлмэрилэгшэд зарим хүнүүдэй абажа ябаһан юумэн соонноонь өөһэдынь гараар бүтээгдэһэн хутага, буугай дари, тэнэрдэг зүйл гэхэ мэтые олодог байна. Иимэ юумэнэй хэды шэнээн гэмтын ехэ аюул асарха байнынь һэжэгдэнгүй, ойлгонгүй самолет дээрэ абаад нидэхэеэ һэнана. Гурим эбдэгшэдтэй хөөрэлдэхэ үедөө нэгэнтэ бэшэ: «Иимэ юумэнүүдые абажа болохогүй юм гэжэ мэдээгүйб», гэһэн үгэнүүдые дурдаха. Энэнэй үнэндөө бэеэ сатааруухые хүсэһэн үгүүлэлт юм ааб даа. Шалгалтын албанайхид нидэлгын ёно гурим тухай радиооор саг үргэжэ мэдээсэжэ байдаг. Ёно тухай та мэдэхэ ёнотой» гэһэн дүримтэй билет [illegible] урда тээ горагентсиоо танилсаха ёнотойбди. Шалгалтын албан хадаа танайх аюулгүйгөөр нидэхын тула хэгдэнэ гэжэ ойлгохые хүсэнэбди.

Е. БРОНШТЕЙН,
милицийн капитан.

А. ДАЛАЕВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ ДРУЖИНАДА

Манай һүргуулиин пионерскэ дружина нютагайнгаа хүнэй — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагша Ардай Далаевай нэрэ зүүжэ ябадаг. Дружинын 5 отрядай бүридэлдэ 100 пионер оролсоно. Тэдэнэй гурбаниинь түрүү отрядай нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Нинтын хэрэгтэ һаналаа саг үргэлжэ табилсадаг эдэбхитэй һурагшад олон. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ пионерскэ организацийн 60 жэлэй ойе угтуулан һайн бэлэдхэл ябуулагдаа һэн. Алдарта ойдо зорюулагдаһан пионернүүдэй районно слёдто хабаадалсагшад грамотануудаар шагнагдаһан юм. Үхибүүдэй найруулан табиһан хатар, шог зугаата сценкэнүүд нааданай эмхидхэгдэжэ ябаа. Иигээд Эхэ оронойгоо эрхим эрхэтэд болохо байһанаа һайдуулан мэдүүлээ юм. Иигэжэ манай дружиныхид пионерэй ташаринга үнэн сохэ байхые оролдожо, бодото хэрэгүүдээрээ батадхана гээшэ.

С. ШАГЖИНА,
һургуулиин ахалагша пионервожата.

Захааминай район.

Үрэ бүтээсэтэйгөөр ажаллахаһаа гадна, аша туһатайгаар амархын тула һурагшад нилээд оролдоо юм. Спортивна мүрысөөнүүд саг үргэлжэ үнгэргэгдэжэ, һонирхолтой хэмжээ ябуулганууд эмхидхэгдэжэ байгаа. Тиимэһээл манай лагерь Захааминайнгаа районсоо эрхимүүдэй тоодо заатагүй нэрлэгдэдэг.

Үбэ хуряалгада үхибүүд горитой хубитаяа оруулаа. 60 гектар талмайн зеленко, 110 тонно хартаабха хуряаһан байна. Силос даралга дээрэ хүдэлһэн 6-дахи классай һурагшад Чингис Очиров, Сергей Даржаев гэгшэд найшаал, магтаалда хүртөө. Иигэжэ эдиршүүд КПСС-эй ЦК-гай 1982 оной (майн) Пленумэй шиидхэбэриинүүдые бэелүүлгэдэ элүүлхы оролдолго, үүсхэлээ зорюулаа бшуу.

Уран һайханай коллективэй болон спортивна хүдэлмэридэ хабатайшуул олон. Һуралсалдаа харюусалгатайгаар хандадаг, ниитын ажабайдалда эдэбхитэй һурагшад сооноо Эржена Шагдурова, Баярма Данзанова, Зоригто, Гуржапов, Чимита Цыденова, Зоригто Санжиев, Тунгалаг Цыренжапова болон бусад олониие нэрлэмээр.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ «Ленинскэ хани барисаагаар хүсэтэйбди» гэһэн марш баримталан, бүхы хүдэлмэрэе зохёожо эхилэнхэйби. Отрядууд эдир ленинецүүдэй Бүхэсоюзна маршын шэнэ программатай танилсанхай, отряд бүхэндэ зүбшөн хэлсэлгэ үнгэргэгдөө, саашанхи хараа зорилгонууд тодорхойлогдоо.

СССР-эй 60 жэлэй ойе угтуулан, «Октябрятанууд Октябриин орон соогуур» гэһэн аяншалга-наадан эмхидхэгдэнхэй. Һүргуулиингаа газаахние ногооруулгын хүдэлмэри эхилэгдээ.

Бүхы отрядууд байгша оной октябриин 2-то үнгэргэгдэһэн Бүхэсоюзна радио-жагсаалда Эхэ оронойгоо эрхим эрхэтэд болохо байһанаа һайдуулан мэдүүлээ юм. Иигэжэ манай дружиныхид пионерэй ташаринга үнэн сохэ байхые оролдожо, бодото хэрэгүүдээрээ батадхана гээшэ.

С. ШАГЖИНА,
пионервожата.

ШАМБАЙ ХОЁР

Залуушуулай дунда дүрэ булиалдалгын барилдаагаар «Буревестник» бүлгэмэй Түбэй соведэй мүрысөөн һаяхан Украиныи ССР-эй Иваноо-Франковск хотодо болобо.

Зүүн Сибириин технологическа институдай студентнэр энэ ехэ мүрысөөндэ «Буревестник» бүлгэмэй Буряадай, областной соведые түлөөлнэн байгаа.

Механическа факультедэй 2-дохи курсын студент, спортын мастерта кандидат Валерий Балдуев эдэбхитэй һайнаар барилдажа, түгэсхэлэй мүрысөөндэ гараһан байха юм. Эгээл хүнгэн шэнгүүртэй манай барилдаашан энэ зун Минск хотодо үнгэргэгдэһэн СССР-эй залуушуулай III нааданда бронзо медальяар шагнагдаһан спортын мастер Нойри Айвазянтай (БССР) эндэ уулзахадаа, тунхаржа байнгүй, түрүүшын секундаһаа добтолжо оробо. Нимэ үшарые хүлеэгээгүй байһан Айвазян бага зэргэ тээлмэрдээ хэбэртэй.

Гэбэшье тэдэнэй хэниниишье мүхөөгөө үгтэнэгүй. Табло дээрэ 3:3 гэһэн тоо аржыжа харагдаба. Эгээл энэ үедэ нэримжэтэй хёрхо байха шухала. Саашадаа манай барилдааша хүбүүн хоёр дахин хүл руунь шурган оро-жо, баллнуудые абаадхина. Гонгын ханхинахада, В. Балдуев 5:3 тоотойгоор илаһан байба.

Тус факультедэй 1-дэхи курсын студент Сергей Замбалов бүхы уулзалганууд-таа ядамагүй илалта туйлажа, 57 килограммай шэнгүүртэ түрүү һуури эзэлһэн байха юм.

Онсо шалгарһан эдэ хоёр хүбүүнай барилдаанай нюусатай авиационно заводой «Забайкалец» гэжэ спортклубта манай залуу бүрэ тренернүүдэй нэгэн Владимир Ангархаевай хүтэлбэрэ доро танилсаһан юм гэ. Эдэнэр бар хүсэтэй, гоё һайхан арга дүрэтэй байнаараа бусадһаа шалгардаг. Мүнөө тэдэнэр ВСТИ-гэй физическэй хүмүүжүүлгын факультедэй ахалагша багша РСФСР-эй габьяата тренер, спортын мастер Г. Б. Бадмеевэй хүтэлбэри доро һурал-ралсал һорилго хэжэ, адли дүрэеэ улам мүлижэ байна.

Бэлигтэй залуу барилдашад Владимир Хандажапов, Баяр Цырендашиев, Александр Марактаев гэгшэд ямаршаа һайнаар мүрысэжэ, мэргэжэлтэдэй үндэр сэгнэлтэ хүртэбэ.

ЗЭБЫН ДУУН ЗЭДЭЛБЭ

Спортын бүлгэмүүд болон албан зүргааануудай суглуулагдамал командануудай дунда һур харбэлгаар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын тулаа мүрысөөн Кисловодск хотодо дүүрэбэ.

Мүрысөөнэй дунгуудые согсолходо, ороной Зэбсэгтэ Хүсэлүүдэй команда илалта туйлаһан байна. «Динамын» мэргэшүүд — хоёрдохи; «Труд» бүлгэмэй туулөөгшэд гурбадахи һуриануудые эзэлэ. Улаасхоорондын классай спортын мастернууд: Шэтэбэй Ахамажаб Дабаева, Светлана Жигжитова, Улаан-Удэ-ёо Светлана Николаева, спортын мастер Янжима Цыренжапова гэгшэдһээ бүрилдэнэ «Динамо» бүлгэмэй эхэнэрнүүдэй суглуулагдамал команда эхэнэрнүүд сооноо илажа гараһан байгаа.

Улаасхоорондын классай спортын мастер Мунко Дашицыренов (Шэтэ) М-2 упражненеэр харбахадаа, 2514 очко абажа, РСФСР-эй чемпион болобо. Ороной суглуулагдамал командын гэшүүд К. Дабаев (Шэтэ), И. Вайнштейн (Хабаровск) шангай һуриануудые эзэлээ. Манай харбагша Цыденбал Цыренжапов (2479 очко) — дурбэдохи, харин Цыренжаб Будаев долоодохи һуриануудта гараһан байха юм. Тэрэ 30 метрһээ харбахадаа, бронзо медальяар шагнагдаа. Манай үниинэй бэрхэ харбагшадай нэгэн — улаасхоорондын классай спортын мастер Бадмажаб Цыбиков («Труд») ньала һайнаар мүрысэжэ ябаа гараа (70 метрһээ харбадаа, мүнгэн медальда хүрэбэ), гараа гэмтэжэ, тэмсэлдэ үргэлжэлүүлхэ аргагүй болоһон байгаа.

Зүүн Сибириин технологическа институдай студентнэр улаасхоорондын классай спортын мастер Светлана Нинлаева хёрхо мэргэнээр харбажа, М-2 упражненеэр 2494 очко абаад, мүнгэн медальяар шагнагдаба. Тэрэ гурбан удэрэй һүүлээр түрүүлжэ ябаһан аад, һүүлдэ удэр Зинаида Савельевагай (Чебоксар) 8 очкогоор гаташоо.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: Совет-Эфиопиин хөөрэлдөөнүүд тухай ТАСС-ай һүүлэй мэдээ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. Совет-Эфиопиин хөөрэлдөөнүүд тухай ТАСС-ай һүүлэй мэдээ һонин. (Эхиниинь 1-дэхи хуудаһанда). «Тон шуудала хэрэг» — В. Байкаловай хэһэн хөөрэлдөөн. «Ашаг-тада тушаалга хойшолуулдаа» — Р. Макальская-ай бэшэжэ абаһан хөөрэлдөөн. Түрэл орон доторнай. Гурбадахи хуудаһанда. «Совет арадуудай эбтэй эбтэй бүлэ дотор» СССР-эй 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан тусхай хуудаһан. Туркменийн ССР.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Сентябрь һарын ночто». Хилын саанаһаа. Спортын һонин. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

САГАН УЛАРИЛ

МҮНООДЭР республика доторнай сэлмэжэ, бүрхэжэ байха. Шинг нойтон унахагүй. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 1 градус хүйтэнһөө 4 градус хүртэр дулаан болохо. Хойто районуудта 2—7 градус хүйтэн болохо.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.50 — «Дохёогоо үгэгты, горнистнууд!». 10.35 — «Подранки» — уран һайханай фильм. 12.05 — «Үйлэдбэриин гимнастика». 12.35 — Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35— «Эдеэ хоолой программа. — ниитэ арадай хэрэг». Телевизионно баримтата фильмүүд. 16.35 — Е. Сорокина болон РСФСР-эй габьяата артист А. Захчиев наадаха. 16.55 —«Ород элэн». 17.25 — «Друзья и враги революции» — телевизионно баримтата фильм. 18.15— «Соргой хүхюун мүрысөөнүүд». 19.00 — «Олон түмэнэй Ленинскэ университет». Гаргаша багатай экономико.

Улаан-Удэ. 19.30 — «Улаасхоорондын шэнжэлэл» буряадаар).

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Удэ. 20.00 — «Байгал».

Москва. 20.30 — Футболоор Европын чемпионадай шэлэн абалгын мүрысөөн. СССР-эй ба Финляндиин сугларуулагдамал команданууд наадаха. 22.00 — «Время». 22.35 — «А. В. Нежданова-гай баишанда». 24.00—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Испан хэлэн. 13.35 — И. С. Тургенев. «Эсэгэнэр ба үхибүүд». 9-дэхи класс. 14.05— П. И. Чайковский. «Жэлэй дүрбэн саг». 14.35—«Я служу на границе»—уран һайханай фильм. 16.00 — «Гоё һайханиие ойлгодогоор хүмүүжүүлгэ». Искусство ба общество (2-дохи дамжуулга). 16.45 — Шэнэ һонин. 16.55 — 20.00 — Забһарилга. 20.00 — «Хаин хариса-саан» — телевизионно журнал.

Улаан-Удэ. 20.30 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмнүүдэй программа.

Москва. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуулі». «Шэдитэ карандаш». 21.15—«Номуншаха дуратайшуулда». 22.00 — «Время». 22.35 — «Моя жизнь» — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (3-дахи серия). 23.40 — Духовой оркестр наадаха.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, пропаганды — 2-56-25, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, информации — 2-34-05, перевод — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-35